

Збірник наукових матеріалів
XLII Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ»

6 квітня 2020 року

Частина 1

м. Вінниця

Актуальні проблеми сучасної науки, XLII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 6 квітня 2020 року. – Ч.1, с. 84.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XLII Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Актуальні проблеми сучасної науки», 6 квітня 2020 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
21018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

Економічні науки

<i>Boyko I.S., Demianyshyna O. A.</i> TAXATION OF EXCISE GOODS.....	5
<i>Боровік Л.В.</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.....	7
<i>Боровік Д.В.</i> КЛАСТЕРИЗАЦІЯ – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК АКТИВІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	11
<i>Вакушина С.В.</i> ЕКОНОМІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	14
<i>Войчишина Ю.В.</i> СТРАТЕГІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ.....	16
<i>Волошин С.В.</i> ФІНАНСОВИЙ ПЛАН ДЛЯ РЕОРГАНІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ У КОМУНАЛЬНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО.....	19
<i>Круглякова В.В., Волчок І.С., Замрій О.М.</i> ПЛАНУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ..	24
<i>Вонберг Т.В., Капустіна В.С.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОГО ДОБОРУ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ	27
<i>Воронка О.З.</i> МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ПІДСИСТЕМИ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ	32
<i>Галан Л.В., Шаталова К.Б.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОПЕРАТОРА ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ.....	35
<i>Велієва В.О., Остапенко Р.М., Герасименко Ю.С.</i> МОНИТОРІНГ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ	38
<i>Гнедич В.І.</i> МОЛОЧНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ОСНОВНІ ЗАХОДИ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГАЛУЗІ.....	41
<i>Гореча В.І.</i> YOUCONTROL ЯК ОДНА ІЗ ПРОВІДНИХ АНАЛІТИЧНИХ КОМПАНІЙ ДЛЯ АНАЛІЗУ РИНКУ.....	47
<i>Horiachko K.K.</i> TOURISM AS A PART OF THE ECONOMICS OF UKRAINE	52

<i>Дмитренко В.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ КАДРОВОГО АУДИТУ НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ З ПОЗИЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	56
<i>Добичіна Ю.М.</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ У СФЕРІ FİNTECH	59
<i>Дрозд А.І., науковий керівник Грудзевич У.Я.</i> АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ АТ "КРЕДОБАНК"	63
<i>Дяченко К.С.</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ...	68
<i>Ердевді Ю.І.</i> СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.....	74
<i>Zimina K.O.</i> RISKS IN INVESTMENT ACTIVITIES.....	76
<i>Мельник А.О., Зінорук Л.В.</i> ПОБУДОВА СИЛЬНОГО ONLINE БРЕНДУ	79
<i>Іваніченко О.Ф., Мальцева В.С.</i> ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ – ЗАПОРУКА ПОЛІПШЕННЯ ЖИТТЯ	81

Boyko I.S.,

student,

Demianyshyna O. A.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Finance,

Accounting and Economic Security of Pavlo Tychyna

Uman State Pedagogical University;

Uman, Ukraine

The market of goods subject to excise duty is an important financial segment of the consumer market of the state. First of all, it concerns alcohol and tobacco products. At the same time, the state of this market is characterized by a number of negative points, mainly related to its stable high level of criminalization.

The excise tax exerts some influence on the price level in the country, but changes the structure of market prices and consumption. The excise tax is an indirect tax on consumption and performs fiscal and regulatory functions. This levy is considered purely political because its main role is to regulate money and the market, to control demand.

The number of excise goods is determined by each country individually (for example, in Japan, several hundred goods: cars; alcohol and tobacco; electricity; hotel accommodation; food in restaurants; hot springs, etc.).

The purpose of excise tax is fiscal; limiting the consumption of harmful products; as payment for road use; redistributive; encouragement of local producers; improving the country's foreign trade balance. In Ukraine, the main purpose is to excise excise taxes on high-margin goods into the budget - to create a level playing field for all businesses [1].

Each country has its own excise tax system. The increase in excise tax rates affects: the purposes of excisable goods; the level of investment attractiveness; the level of legal production; amount of consumption.

When making tax changes on excisable goods, we will have the following benefits [2]:

- electronic administration will allow to monitor the movement of excisable goods

in a high-quality way and in the future to direct the revenues from this tax to the solution of typical problems (updating of roads, development of alternative types of energy);

- reduce the consumption of harmful goods (tobacco, alcohol);
- budget revenues will increase (as a result of increased tax rates, increased turnover, competitive conditions for businesses, transparent monitoring system);
- creating a level playing field for doing business.

For Ukraine, this is a novelty because the excise tax belongs to the general fund. The Special Fund is an integral part of the budget, which includes its revenue, intended to direct specific activities and expenditures from the budget to the implementation of these measures, which are financed by the corresponding revenue.

In order to increase excise tax revenues to the budget, it is not enough justified policy to increase the rates of this tax, first and foremost is the complexity of the policy on processes with excisable goods (production, sale, foreign trade, monitoring).

In the fight against crime in general and in the payment of excise tax in particular, the most important are not preventive measures, but preventive measures such as economic, cultural, social, political. The advantages of preventive measures are the duration of action (sanctions apply only at the time of a fixed offense), systemic nature (applies to all offenses), cost-effectiveness (educating young people cheaper than keeping criminals), reduction of the apparatus of civil servants (law enforcement, tax) [1].

There are certain requirements for achieving the goals of introducing excise tax: simplicity (organization, use); low rates; tax should be levied as early as possible in the value chain.

The system of reforming the tax system of Ukraine as a whole and excise goods in particular requires the creation of a period of sustainable existence of tax standards, without which all progressive innovations lose more than 50% of their usefulness both for filling the budget and for business development.

Every change in taxation needs to be perfected by tax administration practices. The implementation of the proposal requires the introduction at the legislative level

of a certain deferral of all changes in the tax system before the ordering and implementation of tax discipline for a positive assessment in the existing system of tax rules [3].

Thus, improving control over the production and circulation of excisable goods will contribute to: expanding the legal base of taxation; reduction of tax pressure; increase in absolute excise tax revenues due to increased turnover; reducing the circulation of illegal excise goods and improving the quality of legal goods; regulation of export and import operations; improving the state of the environment.

Література:

1. Єфименко Т.І. Податки в інституційній системі сучасної економіки. Київ: Інститут економіки та прогнозування, 2011. 688 с.
2. Іванов Ю. Податкове регулювання соціального розвитку. Харків: ІНЖЕК, 2012. 496 с.
3. Кузнєцова С. Розвиток державних фінансів в умовах хаотичного структурування економіки: монографія. Київ: ЦУЛ, 2014. 200 с.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Боровік Л.В.,

д.е.н., доцент

Херсонський державний аграрний університет

м. Херсон, Україна

Формування регіональної інвестиційної політики розвитку сільського господарства є системою поєднання інтересів суспільства, держави, регіонів та суб'єктів виробничо – підприємницької сфери. Тому дослідження та оцінювання цієї складної, багатофакторної системи повинно ґрунтуватися на таких методологічних принципах як аналіз, абстрагування, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія, пріоритетність, збалансованість, цілісність, моделювання та ін.

Серед методів теоретичного спрямування заслуговують на особливу увагу такі як аксіоматичний та гіпотетико-дедуктивний методи. Перший з цих методів допускає побудову наукових теорій, виходячи з певних положень або постулатів. При цьому, аксіоматичний метод повинен відповідати таким вимогам:

- несуперечливості, тобто у системі аксіом не можуть одночасно бути ствердження разом із запереченнями положень, що досліджуються;
- повноти, яка передбачає неможливість одночасно довести і заперечити формулювання в одній і тій же системі аксіом;
- незалежності аксіом (будь-яка аксіома не може виводитися з інших аксіом системи).

Гіпотетико-дедуктивний метод передбачає висування гіпотез про причини виникнення тих чи інших явищ та формулювання висновків, які виводяться з цих гіпотез методом дедукції. Цей метод дає змогу:

- досліджувати гіпотези, які можуть мати теоретичне пояснення за допомогою існуючих в науці законів, методів та теоретичних здобутків;
- висувати припущення і здогадки щодо причин та закономірностей виникнення та розвитку досліджуваних явищ;
- оцінювати тільки ті припущення і здогадки, які мають найбільшу імовірність і чинність для отримання пізнавальних результатів досліджень;
- розгортати висунуте припущення та дедуктивним методом вивести з нього ті теоретичні положення, які можуть підлягати емпіричному аналізу;
- шляхом експерименту перевірити правильність зроблених висновків, виведених із гіпотези.

Останні два методи дають можливість здійснити комплексний підхід до побудови моделі формування інвестиційної політики розвитку сільського господарства шляхом поступового пізнання від простого до складного – від дослідження теоретичного базису розвитку інвестиційної політики до стратегії реалізації основних положень інвестиційної політики сільського господарства України.

Особливого значення у розвитку економічної теорії набуває використання синергетичного підходу як загальнонаукової методології. Ефект синергізму

поширюється на такі складні системи як економіка, екологія, космологія, глобалістика, політологія. Отже, синергетизм, як метод пізнання, слід застосовувати як методологію формування інвестиційної політики.

Синергізм – це термін, який відображає ефект посилення дії одного каталізатора додаванням іншого і характеризується такими ознаками формування політики як ієрархічність, емеружентність, гомеостатичність, темпоральність, нелінійність, відкритість, несталість (нестабільність), необоротність, релятивність, атрактивність, дисипативність, відповідальність, що виконують функції базових принципів синергетики як дослідницької методології.

Синергетичний підхід не вказує на конкретні шляхи політичного розвитку суспільства та економіки, але розглядає хаос як елемент механізму еволюції системи до більш нової організації, який здійснюється альтернативними шляхами. При цьому, синергетика вказує на можливості подолання невпевненості і страху у період переходу від однієї системи до іншої, більш складної по відношенню до попередньої. Розглядаючи це з позиції синергетики, як науки, видно, що розвиток інвестиційної політики має різні шляхи удосконалення. В період оновлення фінансової системи її можуть також спіткати випадкові руйнівні явища. Але подібні ситуації можуть і стимулювати інвестиційну систему у напрямі оздоровлення завдяки додатковим імпульсам, які супроводжують трансформаційні процеси та породжують стимули до оновлення політичної діяльності як у суспільстві так і в економіці. Зіткнення фінансової стагнації з конструктивними процесами, які народжуються на терені застарілих економічних і соціальних відносин, є змістом розвитку фінансової та інвестиційної діяльності в державі, що дає поштовх побудові нових політичних теорій, спрямованих на задоволення суспільних запитів.

Формуючи методологічну основу регіональної інвестиційної політики розвитку сільського господарства, доцільно спиратися на такі важливі принципи як цілеспрямованість, системність, реалістичність, єдність, узгодженість, законність, відкритість, ефективність, які передбачають визначення реальних цілей та системного підходу до реалізації інвестиційної політики у сільському господарстві

країни, що характеризується такою основною особливістю як організація товарного виробництва у природному середовищі під дією таких чинників як: використання земельних і водних ресурсів, екологічних та природно – кліматичних умов, сезонності виробництва, короткостроковому зберіганні виробленої продукції.

Виходячи з вищезазначеного, підходи до формування інвестиційної політики розвитку сільського господарства повинні носити не тільки чисто економічний характер, а й враховувати особливості аграрного виробництва та еколого-соціальні складові. Інвестиційна політика розвитку сільського господарства повинна, перш за все, враховувати інтереси населення країни, яке згідно з Конституцією України, є власником земельних, водних та інших природних ресурсів – основи соціально-економічного розвитку нашої держави. Не втручаючись у сутність фінансових відносин між учасниками інвестиційного процесу, вона визначає основні напрями розвитку аграрної галузі, ставить реальні цілі та вказує на методи досягнення поставленої стратегічної мети (1).

Запропоновані методологічні підходи щодо оцінювання ефективності формування регіональної інвестиційної політики розвитку сільського господарства ґрунтуються на принципах, що характеризують розвиток галузі та визначаються сукупністю економічних, соціальних та екологічних факторів з урахуванням загроз і можливостей. Формуючи методологію розвитку сільського господарства, доцільно спирати на такі принципи як цілеспрямованість, системність, реалістичність, єдність, узгодженість, законність, відкритість, ефективність, які допомагають визначити реальні політичні цілі та орієнтують виконавців на системність підходу до їх виконання.

Література

1. Боровік Л.В., Танклевська Н.С. Концептуальні засади удосконалення інвестиційної політики розвитку сільського господарства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Ужгород, 2019. Вип.26. Ч.1. С.24–29.
2. Коденська М.Ю. Інтеграція як фактор активізації інвестиційної діяльності. *Економіка АПК*. Київ. №6. 2006. С. 24-31.

КЛАСТЕРИЗАЦІЯ – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК АКТИВІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Боровік Д.В.,

*головний спеціаліст з питань
управління об'єктами державного майна*

Територіального управління

Державної судової адміністрації

України в Херсонській області

м. Херсон, Україна

Стратегією розвитку сільського господарства передбачено сприяння процесам інтеграції аграрних підприємств та їх спеціалізації. Але до цього часу відсутня концепція створення інтегрованих об'єднань. Не визначено, яка з інтегрованих структур найбільш відповідає умовам господарювання у аграрному секторі економіки. Немає відповіді і на питання, як буде відбуватися взаємодія державних органів влади з такими господарськими структурами.

На наш погляд, такі інтегровані об'єднання, як агрохолдинги, недостатньо впливають на соціальний розвиток у сільській місцевості. По-перше, агрохолдинги, сплачуючи податки за місцем їх реєстрації, не поповнюють бюджети сільських рад; по-друге, агрохолдинги, обробляючи по декілька сот тисяч гектарів орної землі і, застосовуючи інноваційні технології, вирощують високі врожаї сільськогосподарських культур, але їх зовсім не обходить розвиток інфраструктури села. Ті незначні відрахування, які вони роблять з метою розвитку деяких сільських територій, є обов'язковими і здійснюються як спонсорська допомога; по-третє, агрохолдинги, здійснюючи власну економічну політику, не сприяють розвитку фермерських та особистих селянських господарств, не вирішують проблему зайнятості сільського населення, не підвищують рівень ділової активності у сільській місцевості.

Враховуючи напрями розвитку аграрної сфери економіки у регіонах, високу розвиненість переробної галузі, надзвичайно велику активність

фермерських та особистих селянських господарств, традиції корпоративного господарювання в Україні та, беручи до уваги світовий досвід, рекомендуємо розвивати аграрний сектор у напрямі створення аграрно-переробно-збутових кластерів як інноваційної господарської структури. Виробнича діяльність їх спрямовуватиметься на збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та зниження її собівартості до рівня конкурентоспроможної як на внутрішньому так і зовнішньому ринках, на основі раціонального використання природних, виробничих та людських ресурсів, розвитку процесів капіталізації та впровадження інноваційних технологій у виробництво.

На думку автора, кластер агропромислового комплексу - це добровільне об'єднання сільськогосподарських підприємств та селянських господарств, переробних й обслуговуючих підприємств, а також наукових установ і державних управлінських структур, що на основі договірних зобов'язань спрямовують свою господарську і наукову діяльність на впровадження інноваційних технологій у виробництво, переробку і збут виробленої продукції у межах одного або декількох територіально-адміністративних районів чи областей з метою отримання максимального прибутку, не втрачаючи своєю юридичної, економічної та майнової самостійності.

Структура кластера може бути різною, головне щоб він будувався на таких принципах:

- самоорганізація та добровільність входження і виходу учасників об'єднання;

- невтручання держави у господарську діяльність кластера;

- організаційна цілісність кластера та єдність цілей і мети учасників об'єднання;

- інноваційна спрямованість розвитку кластера;

- розвиток конкуренції між учасниками в межах кластера.

За формою інтеграції кластери можуть поділятися на вертикальні, горизонтальні і конгломерат; за галузевою приналежністю - міжгалузеві (вертикальні) і галузеві (горизонтальні); за масштабами діяльності - районні, міжрайонні, регіональні та міжрегіональні [1].

Однією з основних переваг створення вертикальних форм інтегрованих угруповань є економічна взаємозалежність сільських товаровиробників і переробних підприємств та взаємодоповнюваність елементів їх інфраструктури. Співпрацюючи у рамках кластера, учасники об'єднання можуть оптимізувати процеси взаєморозрахунків, авансування, товарного кредитування, спільного використання основних засобів, при цьому, ефективно використовуючи спільну інфраструктуру та вирішуючи соціальні проблеми. З метою вирішення проблем неплатежів для взаєморозрахунків у таких об'єднаннях можливо використовувати вексельну форму розрахунків, що зменшуватиме фінансову залежність учасників кластерних угруповань від кредитних установ та сприятиме їх фінансовому оздоровленню. Таким чином, кластеризовані об'єднання дозволять учасникам угруповання долати існуючі недоліки ринку за рахунок внутрішнього ринку капіталу, спільної інфраструктури, маневрування трудовими ресурсами та ін., отримуючи певну перевагу у сфері виробництва, збуту, послуг, інвестування. Кластеризація допоможе малим і середнім агроформуванням успішно конкурувати з великими компаніями.

Розвиток спеціалізації та кооперації у кластерному утворенні може забезпечити високий рівень крупно-товарного виробництва з залученням у виробничий процес великих і малих сільгосппідприємств, фермерських і особистих селянських господарств, що стимулюватиме розвиток інвестиційних процесів у сільському господарстві.

Державні та регіональні органи влади повинні бути зацікавлені у прискоренні інтеграційних процесів, так як економічні процеси ставатимуть більш керованими, інвестиційні ресурси концентруватимуться на пріоритетних напрямках, а їх використання буде більш ефективним.

Стратегія державної економічної політики передбачає інноваційно-інвестиційний розвиток аграрної галузі, як основи активізації виробничих процесів. У відповідності з цим держава та її регіони повинні скеровувати зусилля та створення умов для побудови інтегрованих формувань, які, являючись інноваційними виробничими структурами, здатні більш раціонально

використовувати особливості місцевих ґрунтово-кліматичних, біологічних, матеріальних, інфраструктурних, трудових та інших ресурсних потенціалів. Державні та регіональні органи виконавчої влади повинні активізувати процеси побудови регіональних та міжрегіональних аграрно-промислових кластерів з повним циклом виробництва, переробки і реалізації продукції.

Література

1. Соколенко С.І. Кластери у глобальній економіці. Київ: 2004. – 848с.
2. Тимошенко Ю.В., Ломакович В.А., Унковська Т.Є. Новий економічний курс України. Київ : 2018. 286с.

УДК 657

Економічні науки

ЕКОНОМІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

*Вакушина С. В.,
викладач соціально-економічних дисциплін
Красноградського коледжу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Красноград, Україна*

Входження України у світовий освітній простір вимагає формування якісних освітніх послуг для підготовки майбутніх молодших спеціалістів вищої кваліфікації та відповідність їх умовам міжнародного ринку праці.

Українська економіка поступово інтегрується у європейську та світову. В умовах її реструктуризації змінюються підходи до підготовки майбутніх фахівців. Основні завдання та вимоги до рівня їхньої підготовленості відображено в Законах України «Про вищу освіту», «Про освіту», у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Концепції розвитку економічної освіти в Україні. Закон «Про освіту» (2017) націлює здобувачів на оволодіння цінностями та компетентностями. Відтак, «Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів,

інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» (Закон України «Про освіту», 2017). Для реалізації означеної мети вкрай важливе значення має економічна освіта. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013) вказано на недостатню відповідність освітніх послуг вимогам суспільства, потребам ринку праці. «Сучасний ринок праці вимагає від випускника не лише глибоких теоретичних знань, а здатності самостійно їх застосовувати в нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях, переходу від суспільства знань до суспільства життєво компетентних громадян». Вивчення питань підготовки фахівців у закладах вищої освіти здійснюється науковцями за різними напрямками: педагогічні основи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах (А. Алексюк, В. Безпалько, В. Бондар, Н. Ничкало та ін.); педагогічні особливості управління економічною підготовкою, умови застосування різних технологій навчання (В. Безпалько, І. Підласий, І. Полещук та ін.); освіта і виховання в сучасних умовах (В. Андрущенко, І. Бех, Г. Ващенко, З. Курлянд та ін.); психологічні основи професійної підготовки спеціалістів (О. Волобуєва, І. Зимня, С. Максименко, Т. Щербан та ін.); теоретичні засади щодо змісту понять «компетенція», «компетентність» (Т. Байбара, Н. Бібік, О. Пометун, О. Савченко та ін.). Поняття «компетентність» є ключовим у підготовці здобувачів освіти. У Законі України «Про освіту» (2017) поняття «компетентність» трактується як: «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність». Виходячи з вищезазначеного, вважаємо, що формування економічної компетентності в умовах коледжу є вкрай важливим.

Сьогодні існує необхідність у перегляді традиційних підходів і зміні стереотипів в економічній підготовці майбутніх фахівців, оскільки тільки спеціаліст із високим рівнем професіоналізму зможе бути конкурентоспроможним, здатним до активної роботи, глибокого аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, постійного професійного самовдосконалення.

Література:

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: навч.-метод. посіб./ Л.В.Артемова. – Київ: Кондор, 2008. – 272 с.
2. Бех І. Діяльнісний та компетентнісний підходи: сутність і сфери застосування / І.Бех // Директор школи, ліцею, гімназії .– 2014.– №1-4.– С.28-35.

УДК 657

Економічні науки

СТРАТЕГІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ

Войчишена Ю.В.,

студент економічного факультету

Національний аерокосмічний університет

ім. М.Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

м. Харків, Україна

Актуальність теми дослідження визначається зростанням ролі економіки Китаю в сучасній системі світогосподарських зв'язків, що було обумовлено, в першу чергу, стабільними і високими темпами економічного зростання країни протягом останніх чотирьох десятиліть. Специфікою реалізації моделі соціально-економічного розвитку Китаю в останній чверті минулого - початку нинішнього століття стало форсоване економічне зростання, незважаючи на загальне уповільнення розвитку світової економіки, що дозволяє з великою впевненістю ставитися до офіційних прогнозів країни про досягнення нею до 2050 р абсолютного лідерства у світовій економіці. Разом з тим, унікальність моделі соціально-економічного розвитку Китаю полягає в тому, що розвиток

економіки країни в останні роки відбувався на основі використання комбінації механізмів державного планування та ринкового регулювання.[1, с.123]

Як відомо, в останні три десятиліття паралельно з розвитком економіки розвивалася і урбанізація (за період 1990-2014 рр. Частка міського населення в країні зростає з 26,7 до 55,4%). Тепер же Уряд хоче використовувати урбанізацію як інструмент довгострокового економічного зростання. У березні 2014 р Держрада КНР представила «Національний план урбанізації нового типу на 2014-2020 рр.», в якому акцентовано увагу на якість зростання і добробут городян. Уряд країни буде звертати пильну увагу на розвиток технологій і галузей промисловості, що підтримують досягнення цього проекту (включаючи енергоефективність, охорону навколишнього середовища, телекомунікації нового покоління, біотехнологію, альтернативну енергетику, новітні матеріали та ін.). У багатьох зарубіжних ТНК є ряд конкурентних переваг в зазначених сферах. Урбанізація буде поступово розвиватися в центральних і західних регіонах країни, де її рівень поки становить 50%, в порівнянні з 62% в східних провінціях.[2, с.60]

З кінця 70-их років минулого століття Китай переорієнтувався від закритої, централізовано-планової системи господарювання до економіки, орієнтованої на розвиток ринкових відносин. У 2010 р вперше Китай став найбільшим експортером товарів у світі. Реформування економіки почалося з сільського господарства, а потім була проведена реформа фінансової системи, лібералізація цін, збільшена автономія державних підприємств, створена розгалужена банківська система, сформовані фондові ринки, зростає частка приватного сектору, підвищена ступінь відкритості по відношенню до іноземних інвестицій і зовнішньої торгівлі. Реформи в країні здійснювалися поступово, що не порушувало соціальну стабільність в країні при неухильному прирості її народонаселення.[3, с.44]

Реструктуризація економіки та підвищення ефективності використання демографічного потенціалу привели до більш ніж 10-кратного зростання ВВП в 1978-2015 рр. ВВП Китаю за паритетом купівельної вартості (ПКВ) до 2014 р.р. поступався тільки США, перевершивши рівень Японії. При цьому, вартісний обсяг продукції промисловості і сільського господарства (в доларовому обчисленні)

перевищив аналогічні показники в США. Китай став займати друге місце в світі після США за обсягом виробництва послуг і четверте місце за їх експортом після США, Великобританії і Німеччині (в 2015 р експорт послуг з Китай, за даними СОТ, склав 229,3 млрд. дол., Що склало 4,9% світового експорту послуг). Разом з тим, доходи на душу населення в країні залишаються менше середньосвітового рівня, що, як уже зазначалося, є наслідок великої чисельності населення.[4]

Китай продовжує втрачати земельний фонд з огляду на бурхливий розвиток промисловості. Разом з тим, уряд прагне диверсифікувати власний енергетичний баланс, все більше зосереджуючись на альтернативних джерелах енергії та ядерній енергетиці.[5]

Таким чином, всі гіпотези про уповільнення темпів зростання в Китаї, здатне привести до його відставання від провідних країн світу, в більшій мірі є надуманими. Проте, діюча «витратна» модель економічного зростання призвела до посилення сформованих і офіційно визнаних диспропорцій в рівні життя між західними і східними регіонами країни, між сільськими і міськими жителями, між бідними і багатими китайцями.[6]

Література:

1. Максимова Е.И. Экономика Китая: перспективы смены модели экономического роста / Е.И. Максимова // Восточная аналитика. – 2014. – № 4. – С. 122–127.
2. Бабаян Д. Пантюркизм и геополитика Китая / Д. Бабаян // XXI век. – 2012. – № 1(21). – С. 52–80.
3. Бударіна Н.О. Інноваційна стратегія розвитку України: застосування досвіду Китаю / Н.О. Бударіна, Ю.О. Мезенцева // Інноваційна економіка. – 2012. – № 10(36). – С. 43–46.
4. Вишнеvский И. Китайский план / И. Вишнеvский, Ю. Тавровский [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://amdn.news/kitaiskii-plan>.
5. Экономические проблем Китая в настоящее время // Бизнес-клуб онлайн [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://biznesklubonline.com/stati/962-ekonomicheskie-problemy-kitaya-v-nastoyashchee-vremya/>.

6. . Березин А.Н. Китай: национальная стратегия инновационного развития / А.Н. Березин // IV Международная студенческая электронная научная конференция «Студенческий научный форум» (15 февраля – 31 марта 2012 г.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.rae.ru/forum2012/>.

УДК 657

Економічні науки

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН ДЛЯ РЕОРГАНІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ У КОМУНАЛЬНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО

Волошин С.В.,

студентка інституту економіки та менеджменту

Івано-Франківський національний

технічний університет нафти і газу

м. Івано-Франківськ, Україна

Фінансовий план – це основний документ відповідно до якого підприємство отримує доходи і здійснює видатки, визначається обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій протягом року відповідно до установчих документів.[1]

Реорганізовані комунальні некомерційні підприємства (КНП) відносяться до комунального сектору економіки, але, незважаючи на отриманий ними статус суб'єкта господарювання, власник має право контролювати спрямування витрат.

З одного боку, фінансовий план є інструментом контролю, а з іншого — забезпечує легалізацію запланованих видатків підприємства за умови, що витрати враховані в цьому плані та погоджені з власником. У питаннях оподаткування фінансовий план обґрунтовує відповідність витрат статутній діяльності та є запорукою збереження статусу неприбутковості.

Форми фінансового плану:

1) Розширена форма (наказ МЕРТ від 02.03.2015 №205 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки»).

2) Спрощена форма рішення обласної ради “Про затвердження Положення про порядок складання, затвердження фінансових планів закладів охорони здоров’я, що належать до спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст...”

3) Удосконалена форма (форма, доопрацьована з урахуванням специфіки регіону та закладів).[3]

Джерела доходів КНП:[2]

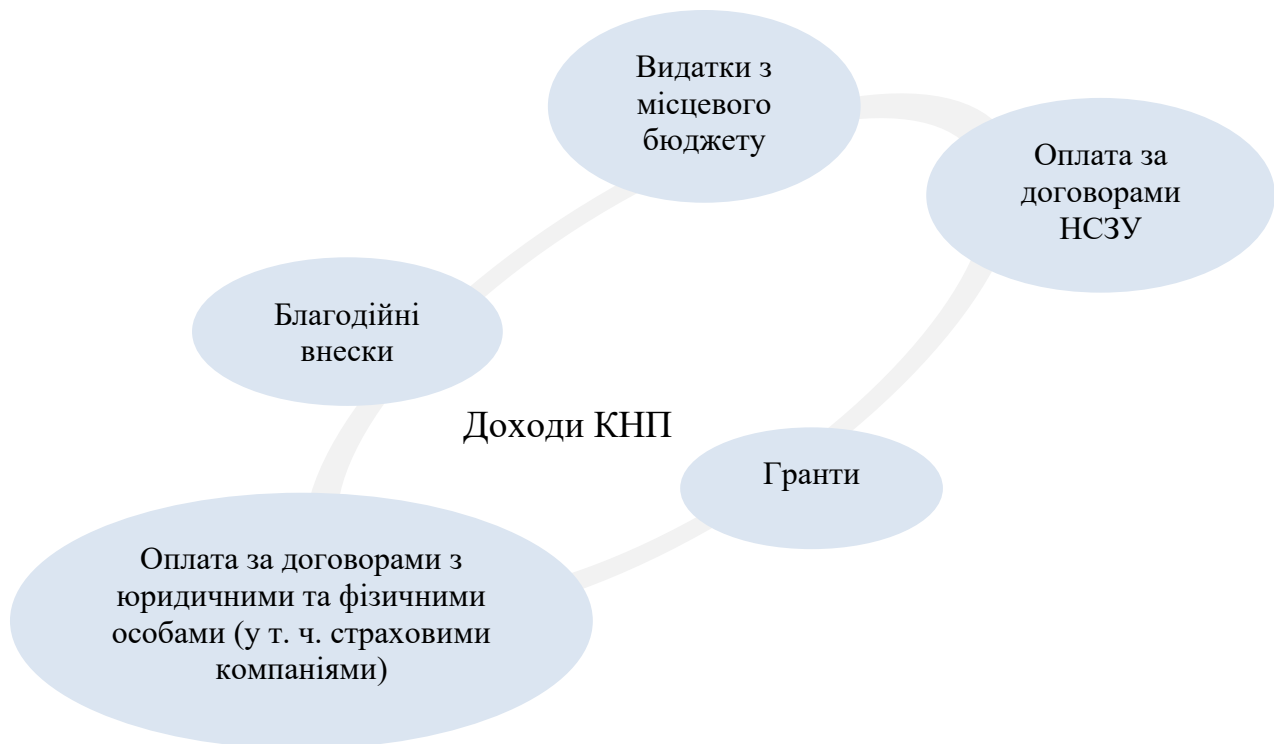

Рис.1 Джерела доходів КНП

На локальному рівні затверджується:

1. Порядок складання, затвердження та контролю за виконанням фінансових планів.

2. Форма фінансового плану.

3. Форма звіту про виконання фінансового плану.

4. Рекомендації по складанню фінансового плану та звіту.

Пакет документів для затвердження фінансового плану:

✓ Проект фінансового плану відповідно до затвердженої форми.

✓ Пояснювальна записка: включає результати аналізу фінансово-господарської діяльності за попередній рік, а також показники господарської діяльності та розвитку підприємства в поточному році та на плановий рік.

✓ Фінансова звітність на останню звітну дату (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, штатний розпис).[4]

Зміни до фінансового плану:

❖ Частота та внесення змін:

- Два рази на рік у якому затверджувався фінансовий план;
- Не частіше 11 разів на рік у разі отримання додаткових доходів;
- Один раз на місяць у поточному році для новоствореного підприємства;

❖ Процедура аналогічна до процедури затвердження ФП внесення змін.

**Зміни до Фінансового плану не можуть вноситись у періоди, за якими минув строк звітування*

Розділи фінансового плану:

- Формування фінансових результатів;
- Розрахунки з бюджетом;
- Інвестиційна діяльність;
- Фінансова діяльність;
- Коефіцієнтний аналіз;
- Звіт про фінансовий стан;
- Дані про персонал та оплату праці.[5]

Таблиця 1[6]

Коефіцієнтний аналіз

Показник	Розрахунок	Оптимальне значення
Валова рентабельність	Валовий прибуток / чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) x 100 %	Збільшення
Коефіцієнт зносу основних засобів	Сума зносу / первісна вартість основних засобів	Зменшення
Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до амортизації	Капітальні інвестиції / амортизація	Індивідуально

Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до чистого доходу	Капітальні інвестиції / чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Не зменшення
--	--	--------------

Звітність про виконання фінансового плану

1) Квартальна:

- Подається уповноваженому органу;
- Обов'язкове оприлюднення за рішенням власника;
- Звіт за IV квартал подається разом з річним звітом.

2) Річна:

- Подається уповноваженому органу;
- Обов'язкове оприлюднення.

Пакет документів для звіту про виконання фінансового плану:

- Звіт про виконання фінансового плану за встановленою формою
- Пояснювальна записка: включає результати діяльності за квартал/рік та

зазначення причин значних відхилень фактичних показників від планових

- Фінансова звітність на останню звітну дату:

- баланс (форма №1);
- звіт про фінансові результати (форма №2);
- звіт про рух грошових коштів (форма №3);
- звіт про власний капітал (форма №4);
- діючий на останню звітну дату штатний розпис та тарифікаційний список;
- інформація про стимулюючі виплати у розрізі персоналу та за видом доплат.[7]

Отже, фінансовий план є ключовим розділом бізнес-плану для діяльності будь-якого підприємства. Головна мета фінансового плану — узагальнити основні положення всіх попередніх розділів бізнес-плану, зводячи їх в одне ціле у вартісній формі, та обґрунтувати доцільність реорганізації бюджетної установи у комунальне некомерційне підприємство з економічного погляду.

Фінансовий план при реорганізації бюджетної установи у комунальне некомерційне підприємство важливий тим, що в ньому:

- узагальнюються у вартісній формі результати розробки бізнес-плану;
- визначається потреба даного підприємства в інвестиціях кількісно;
- обґрунтовується економічна доцільність реорганізації бюджетної установи у комунальне некомерційне підприємство.

Література:

1. Особливості планування діяльності КНП [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

<https://healthreform.in.ua/планування-діяльності-кнп/>

2. Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси - Розвиток місцевих фінансів: навч. посіб. – Київ, 2013. – С.13

3. Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0300-15>

4. Кириленко О.П. Муніципальні фінанси: навч. посіб. – Тернопіль, 2015. – С.247

5. Кириленко О.П. Муніципальні фінанси: навч. посіб. – Тернопіль, 2015. – С.245

6. Сталий розвиток економіки: міжнародний науково-виробничий журнал, 2014. – С.149

7. Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів державних підприємств, акціонерних, холдингових компаній та інших суб'єктів господарювання, у статутному фонді яких більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) належать державі, та їх дочірніх підприємств [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0729-05/ed20051030?lang=en>

ПЛАНУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Круглякова В. В.,

*к.е.н., доцент кафедри
фінансового менеджменту,*

Волчок І. С., Замрій О. М.,

*студенти факультету управління
фінансами та бізнесу,*

Львівський національний

університет імені Івана Франка,

м. Львів, Україна

Головною умовою забезпечення збалансованості соціально-економічного розвитку певної території є встановлення стабільності та раціональний підхід при плануванні місцевого бюджету. Ефективне використання коштів бюджету регіону забезпечить сталий економічний розвиток адміністративно-територіальної одиниці. Для його здійснення місцеві органи влади повинні формувати та використовувати власні фінансові джерела, грошові кошти.

Проте, при прогнозуванні видаткової та дохідної частини бюджету виникають проблеми, які актуальні й сьогодні. Однією з них є неправильний підхід до складання плану й розписів при формуванні й затвердженні бюджету на рік. Постійні зміни в економіці диктують нові умови організації бюджетної системи. Через постійне збільшення потреб суспільства, приріст у фінансових ресурсах постає потреба у швидкій реакції й прийнятті рішень щодо співставлення їх [1]. В той же час, процес постійного моніторингу, швидкої оцінки та планування різних фінансових ситуацій дає можливість швидко впливати на негативні фактори, що склались, та ще краще забезпечувати добробут населення. У зв'язку з цим, варто розглянути детальніше елементи, за допомогою яких це можна здійснити, та їхню проблематику.

Місцеві фінанси завжди були основним інструментом здійснення органами місцевого самоврядування своєї діяльності. Вдосконалення роботи

органів місцевого самоврядування сприяє фінансовому підсиленню соціально-економічних проектів місцевості. На даний момент особливої уваги потребує питання організації контролю за фінансами об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ) [2]. Основним недоліком планування місцевих бюджетів є проблема узгодження бюджетних індикаторів зі стратегічними пріоритетами розвитку громади. Великою перешкодою на шляху раціонального планування бюджету є відсутність у великої частини ОТГ затверджених стратегій розвитку. За даними 2018 року було підраховано, що менше як половина ОТГ, які функціонують, мають затверджені стратегії та плани розвитку. Окрім цього, частина затверджених стратегій не відповідали сучасним вимогам, а у визначених пріоритетів та інструментів їх досягнення не було виявлено суттєвого фінансового підґрунтя [3]. Аналізуючи місцеві бюджети України можна виявити, що у деяких з них існує перевиконання бюджету за доходами. Таким чином, можна вважати це позитивним фактором, адже це добре для регіону. Розглянемо Львівську область, а саме ОТГ, що мають незначні показники перевиконання плану доходів (табл.1).

Таблиця 1

ОТГ Львівської області з показниками перевиконання плану дохідної частини бюджету за 2019 р., (млн грн)

Назва ОТГ	Затверджений план	Виконання плану	Відсоток перевиконання плану
Славська ОТГ	153,2	188,5	+23,0%
Солонківська ОТГ	135,4	185,3	+36,9%
Кам'янка-Бузька ОТГ	162,4	171,2	+5,4%
Новокалінівська ОТГ	52,2	64,2	+23,0%
Радехівська ОТГ	148	149,8	+1,2%

Джерело: складено авторами за даними [2].

З табл. 1 спостерігаємо позитивну динаміку перевиконання плану. В Славській ОТГ показник виконання плану становить 123% (на 35,2 млн грн більше плану), в Солонківській ОТГ – 136,9% (на 49,9 млн грн вище запланованого), в Кам'янка-Бузькій ОТГ – 105,4% (на 8,8 млн грн більше, ніж плановий показник), в Новокалінівській ОТГ – 123% (на 12 млн грн більше плану), а в Радехівській ОТГ – 101,2% (лише на 1,8 млн грн перевищує

заплановане). Як наслідок, усі зазначені ОТГ перераховують до бюджету реверсну дотацію, що, зрозуміло, добре позначається на бюджеті країни.

Таким чином, бюджетні плани виконувалися і був помітний приріст щодо надходжень, які перевищили зазначений план на рік. Проте, значні відсотки перевиконання вказують на проблеми в розрахунках при прогнозах бюджету. Причинами цього могли стати недоопрацювання у роботі працівників, які відповідають за планування бюджету або їхня некомпетентність, а також, спеціальне заниження планових показників бюджету. Такі питання необхідно вирішувати у наступних періодах, оскільки вони можуть призвести до непотрібних запитів щодо трансфертів з місцевих бюджетів та впливати на недофінансування галузей, які насправді потребують коштів. У іншому випадку, якщо ж насправді існує перевиконання дохідної частини, то місцевій владі вартує не тримати ці кошти на рахунках чи депозитах, а вкладати їх у розвиток місцевої інфраструктури. Таким чином, кошти будуть використовуватись на соціальні потреби та реалізацію необхідних проектів, що дозволить сповна задовольняти потреби населення.

Отже, піднесення рівня організації системи формування місцевих бюджетів є можливим за умови удосконалення механізму розподілу функцій та повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування з приводу планування та формування бюджету. Одним з кроків на шляху до цього може стати посилення контролю за цим процесом та кращий аналіз звітності по ньому. Подальший розвиток системи формування місцевих бюджетів доцільно здійснювати із врахуванням досвіду країн з розвинутою та трансформаційною економікою, де прослідковуються позитивні зміни у підвищенні ролі власних доходів і збільшенні фінансової основи місцевого самоврядування.

Література:

1. Алексєєв І, Демків О., Грица С. Видатки місцевих бюджетів в частині власних надходжень бюджетних установ / Формування ринкової економіки в Україні. – 2018. – Вип. 40, частина 1.– С. 3-11.

2. Open Budget – Державний веб-портал бюджету для громадян. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт. – Режим доступу : <https://openbudget.gov.ua/>

3. Децентралізація дає можливості. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/>

УДК 331.108

Економічні науки

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОГО ДОБОРУ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

Вонберг Т.В.

к.е.н., доцент

Капустіна В.С.

студентка

ДВНЗ «КНЕУ ім.В.Гетьмана»

м.Київ, Україна

Глобалізація, котра пронизує економічну стабільність сучасних держав, діяльність конкретних компаній та життя кожного окремого громадянина, породжує значні інтеграційні процеси, що відбуваються у світі. Зміни в економічному та політичному становищі нашої країни, що відбуваються в контексті європейської інтеграції України, створюють як значні можливості, так і серйозні загрози в житті практично кожної людини. Це стосується і роботи організацій, які змушені адаптуватися до швидких змін зовнішнього середовища. У такій ситуації добір персоналу міжнародних компаній має особливе значення, оскільки його якісне, або ж неякісне виконання може значно підвищити позиції підприємства на світовому ринку, чи, навпаки, негативно позначитися на іміджі конкретної компанії.

Особливостям професійного добору персоналу присвячено дуже багато дослідницьких робіт, як вітчизняних, так і закордонних авторів. Такі дослідження часто роблять не лише окремі науковці в силу своєї наукової

діяльності, а й великі компанії, робота яких або пов'язана з добором персоналу для міжнародного бізнесу, або ж, якщо компанія веде міжнародну діяльність, то такого роду дослідження можуть допомогти їй в аналізі своєї діяльності, та вказати на переваги та недоліки методу добору персоналу, який вони застосовують. Так, наприклад, дослідження таких науковців, як Деніелс Джон Д., Ходжес Р., Лютанс Ф., спрямовані на дослідження методик професійного добору та аналіз впливу глобалізації на проблеми HR-менеджменту в міжнародних компаніях. Незважаючи на численні розробки, царина професійного добору в міжнародному бізнесі ще й досі відкрита для досліджень, розробок і нових відкриттів.

Нагадаємо, що ефективність підприємства залежить, перш за все, від продуктивності праці його працівників. Разом із тим, добір персоналу є не менш важливим процесом, ніж управління ним. Наголосимо, що методи професійного добору персоналу, як для національних компаній, так і для міжнародних є доволі схожими. Цей процес починається зі збору інформації про кандидатів, її аналізу, проведення інтерв'ю, власне наймання працівника та завершується процесом адаптації. На думку науковців, до традиційних методів підбору персоналу можна віднести збір даних про кандидатів, інтерв'ю у формі телефонної розмови, співбесіда, тестування, професійне опитування, перевірка навичок та вмінь. Серед інноваційних методів добору персоналу виділяють рекрутингові технології, зокрема скрінінг, хедхантинг, аутстафінг тощо.

Очевидно, послуги з хедхантингу надаються спеціалізованими організаціями, що займаються пошуком та проводять добір працівників. Як правило, хедхантери шукають спеціалістів, які вже працюють в інших компаніях, обирають людей, які не зацікавлені у тому, щоб змінювати роботу, тому що вони вже є успішними на своєму місці роботи [1, С.119].

Наступною популярною на сьогодні технологією підбору персоналу в міжнародному бізнесі є рекрутинг. Використання даного методу підбору персоналу передбачає урахування особливостей позиції для якої проводиться пошук кандидатів, та власне особистісних якостей кандидата. Здійснюється

даний процес за допомогою наявної бази кандидатів, інформації, яка розміщується на сайтах з пошуку роботи, а також із відгуків на оголошення, що були розміщені у засобах масової інформації.

Ще однією сучасною технологією добору персоналу є скрінінг, який, на відміну від перерахованих вище методів, вважається скоріше «поверхневим відбором». Це означає, що відбір проходить за певними формальними ознаками: вік, стать, рівень освіти, наявність досвіду роботи. І здійснюється даний відбір безпосередньо компанією шляхом надсилання запитів до служб зайнятості, розміщення оголошень у мережі Інтернет та у засобах масової інформації. На наш погляд, для того, щоб провести якісний відбір кандидатів окремо цих методів недостатньо, їх необхідно використовувати в поєднанні з традиційними. Для міжнародних компаній, ці етапи будуть трохи більш розширені за рахунок особливостей їх діяльності, необхідності співпраці з висококваліфікованими спеціалістами, пошук яких є складнішим.

Так, аналізуючи свою діяльність, компанія оцінює необхідність оновлення чи поповнення персоналу. І якщо приймається рішення про необхідність пошуку нових співробітників, то компанія має для початку визначити, чи буде вона цим займатися самостійно, чи використовувати спеціалізовані компанії, які надають послуги з пошуку персоналу. На цей вибір може вплинути сфера діяльності компанії, чисельність необхідного компанії персоналу, фінансові можливості компанії, її організаційна культура тощо.

Коли розпочато сам пошук, тоді відбувається оцінка кандидатів, яка зазвичай має декілька етапів, кожен із яких допомагає детальніше дослідити вміння та можливості кандидата. Визначати послідовність проведення сценаріїв добору, кількість етапів відбору - це прерогатива компанії та її HR-департаменту. Але досвід вказує на те, що, використовуючи більшу кількість інструментів для аналізу (оформлення анкетних і автобіографічних даних, аналіз рекомендацій, співбесіда, огляд професійної придатності, медичний контроль та апаратні дослідження, аналіз результатів іспитів і висновок про професійну придатність) з більшою вірогідністю компанія вибере найбільш

підходящого кандидата на посаду. Крім того, якщо майбутня робота передбачає взаємодію з людьми, як із працівниками компанії, так і з клієнтами, то, на наш погляд, компанія обов'язково має оцінювати характер людини, а не лише його професійні навички. Вже на цьому етапі зрозуміло, що в сучасних умовах, компанії приділяють багато уваги власне особистості, бо вона має вплив на результативність роботи людини, на поведінку в цілому.

Особливо значущим елементом є сам процес наймання працівника, а саме визначення прав та обов'язків як фірми, так і найманого працівника; ми зараз говоримо про той момент, коли відбувається підписання трудового контракту. На цьому етапі кожна сторона має для себе визначити принципові положення щодо взаємодії між собою. Працівник має чітко розуміти свої обов'язки, які визначаються контрактом, та бути готовим до їх виконання, адже порушення останніх може спричинити звільнення з посади. В той самий час роботодавець зобов'язується виконувати умови договору, які стосуються умов праці, компенсацій, виплати заробітної плати тощо.

Коли працівник розпочинає свою роботу в компанії, то він потрапляє в новий колектив, до якого йому необхідно звикати. Міжнародні компанії вважають дуже важливими процеси адаптації нових співробітників, оскільки саме на цьому етапі формується потенціал робітника в колективі. Адаптація персоналу передбачає полегшення процесу прийняття поки що чужої корпоративної культури та традицій новим співробітником, а також сукупність заходів, спрямованих на вичерпання конфліктів і зменшення часу, який витрачає робітник на пристосування до колективу. У процесі адаптації працівник проходить декілька стадій, в науковій літературі їх визначають, як загальне ознайомлення, пристосування, асиміляція (повне пристосування), ідентифікація (ототожнення особистих цілей з цілями колективу). Адаптація необхідна не лише новому співробітнику, а й працівникам, що вже не один рік працюють в компанії, адже вони також мають пристосуватися до роботи з новою людиною. Цей етап також виносить на перше місце не цілі компанії, а людину, ставлення до неї, адже компанія витрачає час на кожного нового співробітника, звертає увагу саме на його особистість.

Наразі, в міжнародному бізнесі помітна тенденція, до збільшення значущості ролі людини в організації. Процеси пошуку, підбору, мотивації персоналу ускладнюються та розвиваються, і тому, доцільніше використовувати інноваційні методи та моделі для більш якісного добору найкращих працівників, які з часом стануть найкращою інвестицією компанії.

Наголосимо, що добір персоналу дуже сильно впливає на діяльність підприємства, саме тому компанія, власними силами, або за допомогою компетентних організацій має визначати які саме методи добору необхідно використовувати. Наприклад, для пошуку кандидата на керівну позицію, не доцільно буде використовувати скрінінг, бо він не дозволить зробити глибокий аналіз професійно-компетентнісних якостей кандидата та висновок щодо особистісних характеристик. Цей метод більше підходить для масового пошуку на типові позиції (продавці консультанти, офіціанти, менеджери нижчих ланок). Щодо стратегічно важливих позицій, то тут компанії нерідко застосовують хедхантинг, за допомогою якого можна розширити коло пошуку. Кожен із описаних методів може бути ефективним, але лише за умов доцільності та доречності його використання. Саме тому компанія має чітко усвідомлювати, що процес добору персоналу є складним процесом, який не має обмежуватися базовою оцінкою резюме та інтерв'ю. Саме на цьому етапі можна зрозуміти, чи підходить вам працівник, чи достатньо в нього професійних навичок для виконання своїх обов'язків, чи вміє працівник швидко реагувати, наскільки легко адаптується. Для цього необхідно складати комплекси методів, які є ефективними саме для цієї компанії, та використовувати саме їх, не роблячи зайвої роботи через виконання непотрібних завдань.

Підсумовуючи сказане вище, наголосимо, що наявність багатьох підходів щодо налагодження процесу добору персоналу не дає можливості обрати універсальний. Але ж безліч існуючих підходів пов'язує єдина ідея, яка дає право говорити, що у центрі всіх сучасних концепцій – людина. У сучасному світі конкурентоспроможність компанії визначається за результативністю її роботи, та ледве не в першу чергу, за рівнем кваліфікованості персоналу.

Конкуренентоспроможність працівників визначається їхньою кваліфікацією, вмінням застосовувати свої знання та співпрацювати з іншими. Нові методи та технології кадрового добору враховують необхідність професійного навчання своїх співробітників, надання для них можливостей зростання, стимулювання творчого розвитку колективу в цілому, та окремо кожного з працівників. Також в умовах сьогодення необхідно покращувати моделі взаємодії керівництва та їх підлеглих, задля підвищення загальної ефективності персоналу.

Література:

1. Ізюмцева Н.В. Інноваційні методи пошуку персоналу // Економіка та право. – 2017. - № 3 (48). – С. 118-123.

УДК 656

Економічні науки

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ПІДСИСТЕМИ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ

Воронка О.З.,

викладач кафедри менеджменту, к.е.н.

Львівський державний університет

внутрішніх справ

м. Львів, Україна

З метою досягнення щонайвищого високого рівня економічної безпеки підприємство має здійснювати діяльність зі забезпечення максимальної безпеки основних функціональних складових своєї роботи, зокрема кадрової безпеки.

Забезпечення кадрової безпеки є одним зі стандартних напрямів діяльності будь-якого сучасного підприємства. Відповідно система управління безпекою позиціонується як важливий елемент комплексної системи корпоративного менеджменту.

Змістом категорії «кадрова безпека» є характеристика стану економічної системи за якої відбувається ефективне функціонування всіх її складових, забезпечення захищеності та здатність протистояти негативному впливу ризиків і

загроз, пов'язаних із персоналом, змістовий і структурний аналіз, діагностика та прогнозування впливу діяльності персоналу на внутрішні та зовнішні показники вказаної економічної системи [2].

Система – це щось ціле, створене з окремих частин і елементів задля цілеспрямованої діяльності. Ознаки системи характеризуються: безліччю елементів; єдністю головної мети для всіх елементів; наявністю зв'язків між елементами; цілісністю та єдністю елементів; структурою та ієрархією, відносною самостійністю; чітко вираженим управлінням.

Система може бути доволі складною. Для аналізу такого роду систем доцільний поділ на ряд підсистем. Підсистема – це набір елементів, що представляють автономну всередині системи галузь (наприклад: економічна, організаційна, технічна підсистеми) [4, с. 242–245].

У сучасній теорії економічної безпеки нині немає єдиної визначеної системи забезпечення кадрової безпеки, чітко та логічно побудованої структури та конкретного механізму, через що втрачається можливість на практиці ефективно використовувати наявні ресурси та забезпечувати достатній рівень кадрової безпеки з огляду на односторонність сприйняття. Більшість суб'єктів господарювання насправді нехтують заходами економічної безпеки та зводять їх лише до фізичних. Побудова моделі системи забезпечення кадрової безпеки може вирішити частину загальної проблеми в аспекті її теоретичного обґрунтування.

При побудові моделі системи забезпечення кадрової безпеки суб'єкта господарювання доцільно керуватися елементною структурою.

В. Ярочкін трактує «систему безпеки як організовану сукупність спеціальних органів, служб, засобів, методів та заходів, що забезпечують захист життєво важливих інтересів особистості, підприємства, держави від внутрішніх та зовнішніх загроз» [5, с.9].

На думку В. Мак-Мака, «система безпеки підприємства включає наукову теорію безпеки, політику і стратегію безпеки, засоби і методи забезпечення безпеки і концепцію безпеки підприємства» [3, с. 56].

За твердженням О. А. Груніна та С. О. Груніна [1, с. 69], «система безпеки

підприємства являє собою обмежену множину взаємопов'язаних елементів, що забезпечують безпеку підприємства та досягнення ним цілей бізнесу».

Завдання кадрової безпеки визначаються, по-перше, залежно від рівнів управління організацією, по-друге, залежно від типів загроз, і, по-третє, залежно від груп ризику. Формуючи завдання, важливо зважити на те, що кадрова безпека є комбінацією складових, пов'язаних між собою складними і часто завуальованими зв'язками.

Розгляд системи кадрової безпеки підприємства неможливий без вивчення середовища її формування та функціонування. Середовище впливу на кадрову безпеку підприємства прийнято розділяти на внутрішнє та зовнішнє. Внутрішнє середовище безпосередньої взаємодії складається з елементів економічної безпеки підприємства у сфері трудових ресурсів. Зовнішнє середовище розділяється на середовище безпосередньої взаємодії та опосередкованої взаємодії. До першого належать ринок праці, система освітніх послуг, законодавча база щодо найму та використання робочої сили, її оплати, режим праці та відпочинку, пенсійне забезпечення, умови праці в конкуруючих підприємствах, профспілкова діяльність, вплив родичів, знайомих та громадськості. Друге формується зі стану ринку товарів та послуг, цінової політики, привабливості галузі застосування праці, ресурсного забезпечення підприємства, демографічних показників, політичної ситуації в країні, міжнародної політики.

Отже, система кадрової безпеки підприємства – це ієрархічно структурована сукупність складових, принципів, завдань, методів, заходів, засобів, інструментів, об'єктів та суб'єктів і чітко побудований механізм зміцнення кадрової безпеки, які в комплексі забезпечують можливість уникати та попереджати імовірні загрози й ефективно усувати їхні наслідки.

Література:

1. Грунин О. А., Грунин С. О. Экономическая безопасность организации. СПб.: Питер, 2002. 160 с.
2. Лашенко О. Ю. Кадрова безпека як підсистема в системі економічної безпеки підприємства. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/pspe/2007-3/laschenko_307/htm.

3. Мак-Мак В. П. Служба безпеки підприємства. М.: Школа охорони «Баярд», 2003. 208 с.

4. Чернявський А. Д. Антикризисне управління підприємством: навч. посібник. К.: МАУП, 2006. 256 с.

5. Ярочкин В. И. Система безпеки фірми. М.: Ось-89, 2003. 352 с.

УДК 338.4

Економічні науки

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОПЕРАТОРА ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ

Галан Л.В.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри
економічної теорії та управління проектами*

Шаталова К. Б.

бакалавр

*Одеська національна академія
зв'язку ім. О.С. Попова
м. Одеса, Україна*

Поштовий зв'язок в ХХІ столітті прийняв іншу форму розвитку, світ став цифровим, тому пошта повинна іти в ногу з часом. Сайти та Android додатки мають велике значення для користувачів будь-яких послуг, тому ПАТ Укрпошта повинна розвивати цей напрямок, що і формує актуальність даної теми.

Метою роботи є виявлення ключових проблем оператора поштового зв'язку та формування стратегічних підходів щодо перспектив розвитку оператора поштового зв'язку України.

Цією проблемою займалися багато вчених: Н.О. Князева, С.Б. Горелкіна, В.П. Іванов, Л.В. Кузнецова, В.Г. Буряк, В.М. Орлов, Н.П. Спільна, А.К. Голубєв, О.А. Князева та ін. Проте, слід зазначити, що виявлення проблем та встановлення перспектив розвитку оператора поштового зв'язку України є не повністю вивченими, тому потребують подальшого виявлення та вивчення [1].

З розвитком Інтернету у деяких країнах зокрема: Німеччині, Великобританії, США та інших країнах, з'явився новий спосіб оплати

пересилання простої кореспонденції – через Інтернет. Користувач оплачує послуги пошти на спеціальному порталі, після чого отримує спеціальний штрих-код, який може роздрукувати на домашньому принтері і наклеїти на конверт. У Великобританії такий спосіб оплати називається Smart - Stamp [2].

Україна є рівноправним учасником міжнародних інформаційних зв'язків. Останні події свідчать про те, що створюється загальнодержавна система регулюючих механізмів поштового зв'язку в умовах лібералізації ринку, що більше сприятиме інтеграції України у світовий поштовий простір. Поштовий сектор створює тримірну систему для надання фізичних, електронних і фінансових послуг. Незважаючи на створення і швидкий розвиток автоматизованих систем електрозв'язку, космічного та електронного зв'язку, поштовий зв'язок збереже свою вагомість і в майбутні перспективі, але на сьогоднішній день ПАТ Укрпошта має наступні проблеми:

1. внутрішні проблеми - заміна поштової кореспонденції альтернативними засобами, демографічні причини, можливості і потреби споживачів, конкуренція на ринку;

2. проблеми відносно поштових операторів - надійність, швидкість, достовірність, корпоративна відповідальність;

3. зовнішні проблеми - глобалізація, лібералізація, регулювання.

Для вирішення подібних проблем та відповідних завдань поштові оператори повинні розробляти ефективні стратегії, тому що в сучасних умовах достатньо високий рівень конкуренції. Це вважається нормальним процесом, але конкуренція і співпраця не є взаємовиключними елементами. Також стратегія є важливою складовою у розвитку будь якої сфери діяльності, тому що стратегія - це систематичний план потенційної поведінки в умовах неповноти інформації про майбутній розвиток середовища та сфери діяльності, що включає формування місії, довгострокових цілей, а також шляхів і правил прийняття рішень для найбільш ефективного використання стратегічних ресурсів сильних сторін і можливостей усунення слабких сторін та захист від загроз зовнішнього середовища задля майбутньої прибутковості [3].

Тому на даному етапі доцільно виділити переваги стратегічної перспективи розвитку оператора поштового зв'язку:

1. мінімізація ризиків роботи оператора поштового зв'язку;
2. можливість враховувати об'єктивні (зовнішні та внутрішні) фактори, що формують позитивні зміни оператора поштового зв'язку;
3. сформувані відповідні інформаційні банки;
4. забезпечити можливість отримати необхідну базу для прийняття стратегічних і тактичних рішень;
5. можливість зробити поштового оператора більш керованим, оскільки за наявності системи стратегічних планів є змога порівнювати досягнуті результати з поставленими цілями, конкретизованими у вигляді планових завдань;
6. можливість встановлення системи стимулювання для розвитку гнучкості й пристосованості поштових послуг до сучасних змін;
7. забезпечення динамічності змін поштових послуг через прискорення практичних дій щодо реалізації стратегічних планів на основі відповідної системи регулювання, контролю та аналізу;
8. створення виробничого потенціалу й системи зовнішніх зв'язків ПАТ Укрпошти, що є сприйнятливими до сучасних змін, які дають можливість досягти майбутніх цілей.

Вирішення проблем, які існують в сфері поштового зв'язку та вибір вдалої стратегії розвитку забезпечать перспективу ефективного, сучасно адаптованого напрямку економічного розвитку оператора поштового зв'язку у майбутні перспективі.

Література:

1. Перспективи впровадження фінансових послуг в сфері поштового зв'язку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/>
2. Особливості розвитку електронної комерції в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://pidruchniki.com/74056/marketing/osoblivosti>
3. Укрпошта [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Укрпошта>

МОНІТОРИНГ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

*Велієва В.О., Остапенко Р.М.,
Герасименко Ю.С.
к-ти е.н., доценти кафедри
статистики та економічного аналізу
Харківський національний аграрний
університет ім. В.В. Докучаєва
м. Харків, Україна*

В системі організаційно-економічного забезпечення розвитку підприємства економічну діагностику необхідно розглядати через оцінку параметрів кризового розвитку, виявлення проблем підприємства, відхилень фактичних характеристик його розвитку від нормативних з метою розробки коригувальних рішень. Проте зведення діагностики тільки до пошуку негативних тенденцій і процесів представляється недостатнім. Насамперед, якщо в результаті проведення діагностики не буде виявлено істотних негативних процесів і тенденцій, то при подібному підході виявиться, що діагностику й проводити не треба було, тому що її результат дорівнює нулю. Тому цілісне розуміння економічної діагностики припускає урахування не тільки негативних, але й позитивних процесів і тенденцій розвитку в їхній єдності й взаємозв'язку з метою прийняття управлінських рішень.

Моніторинг економічної діяльності в плані діяльності сільськогосподарських товариств з обмеженою відповідальністю розглядається як елемент організаційно-економічного забезпечення їх і розвитку. Його специфіка визначається змістом організаційно-правової форми підприємництва і нетрадиційною економічною структурою власності, основу якої складають, з одного боку засновники, а з іншого – учасники, що передають в оренду земельні частки.

Економічна діагностика – орієнтована на пізнання економічних протиріч, спрямована на визначення та оцінку стану підприємства в умовах неповної

інформації, дослідження проблем розвитку підприємства та причин їх виникнення, пошук шляхів вирішення проблем та розробку заходів щодо усунення несприятливих ситуацій [12, с. 10].

Проте зведення діагностики тільки до пошуку негативних тенденцій і процесів представляється недостатнім як з погляду практики, так і з погляду методології й методики її проведення. Насамперед, якщо в результаті проведення діагностики не буде виявлено істотних негативних процесів і тенденцій, то при подібному підході може здатися, що діагностику й проводити не треба було. Тому більш повне розуміння економічної діагностики припускає виявлення не тільки негативних, але й позитивних процесів і тенденцій розвитку з метою прийняття управлінських рішень щодо продовження обраної економічної політики й реалізації обраної стратегії, що забезпечує результати, пошуку резервів подальшого росту й підвищення ефективності діяльності й т.п.

У ході аграрної реформи в Україні більшість селян набула права власності на майно і землю, одержавши відповідні сертифікати. Але стати справжнім власником і господарем можна лише за певних умов, дуже важливою з яких є вибір пристосованої до вимог ринку організаційно-правової форми економічної діяльності.

Виробнича діяльність зводиться до використання технічно можливих комбінацій факторів виробництва для виготовлення продукції в рамках певних організаційно-правових форм.

У сучасній економічній літературі широко використовується поняття потенціалу: економічного, ринкового, науково-технічного, кадрового, організаційного, управлінського, виробничого й ін. Однак єдності у визначенні понять не існує. Це стосується, зокрема, виробничого потенціалу. У процесі діагностики ми пропонуємо виходити з поняття потенціалу, яке охоплює не тільки ресурси підприємства, але й результат їх використання.

Діагностику потенціалу підприємства необхідно проводити для того, щоб виявити невикористані резерви, оцінити їх стан і тенденції розвитку. Резерви – це невикористаний потенціал. Якщо прийняти, що потенціал – це деякий оптимальний стан ресурсів з точки зору кінцевого результату діяльності підприємства, то резерви

являють собою не що інше, як різницю між цим оптимальним і фактичним станом. Діагностика потенціалу дозволяє провести діагностику резервів, без чого неможлива розробка стратегії розвитку підприємства.

При проведенні порівняльного аналізу відповідності темпів й особливостей розвитку господарських товариств нами визначається діапазон показників, який співвідноситься зі значеннями показників інших підприємств сільського господарства. Аналогічним чином співвідносилися показники розвитку галузі з економікою в цілому. У результаті такого підходу представляється можливим виявлення специфіки динаміки ринкової ефективності окремих груп підприємств на галузевому і регіональному рівнях. Встановлено, що ефективність функціонування значної кількості підприємств нижча за галузеву або коливалася порівняно з нею. Разом з тим існує певна група підприємств, котрі протягом тривалого часу добиваються виключних показників ринкової ефективності.

Галузеві показники за останні три роки дають підстави для висновку проте, що підприємства галузі сільського господарства виділяються низькою ефективністю, а кожне третє – збиткове.

У продовж останніх років рентабельність виробництва основних видів продукції в сільському господарстві, які визначають рентабельність функціонування сільськогосподарських підприємств залишається гранично низькою. І за станом на сьогодні – переломний період ще не настав.

Ефективність функціонування підприємств у сучасних умовах визначається новим механізмом господарювання, який знаходиться на стадії становлення. Господарський механізм – це система взаємопов'язаних організаційно-економічних і правових відносин, які визначають кінцевий результат діяльності підприємства [1, с. 506]. Його недосконалість і неоднозначність використання в системі управління підприємствами виявляється в ефективності виробництва.

Закордонний досвід управління нестабільністю галузі спирається на моделі конкуренції [2, с. 420]: економія на масштабі (у виробництві, дослідженнях, маркетингу, сервісному обслуговуванні); асортиментна політика; інноваційний менеджмент (придбання не тільки засобів виробництва, але й реклама, науково-

дослідні розробки, компенсація втрат, пов'язаних з організацією нового підприємства, і т.п.); управління витратами; доступ до каналів розподілу; політика уряду (уряд може впливати такими методами, як ліцензування, обмеження в доступі до джерел сировини, стандарти забруднення води й повітря, норми безпеки).

Враховуючи ситуацію, що склалася в галузі і різних тенденціях розвитку сільськогосподарських підприємств, ми вважаємо, що товариства з обмеженою відповідальністю залишаються визначальною організаційно-правовою формою господарювання на селі. Саме це дає нам підстави для аналізу організаційно-економічних аспектів господарської діяльності їх на регіональному рівні.

Література:

1. Полтавський Ю.А. Господарський механізм: приватна власність помножена на колективні методи ведення виробництва / Ю.А. Полтавський // Проблеми економіки агропромислового комплексу і формування його кадрового потенціалу: Кол. монограф. т.2 / За ред. П. Саблука, В. Амбросова, Г. Мазнева. – К.: ІАЕ, 2000. – С. 506-510.

2. Портер М.Э. Конкуренція / М.Э. Портер: Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. – 608 с.

УДК 658.14:637.5(477) Г56

Економічні науки

МОЛОЧНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ОСНОВНІ ЗАХОДИ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГАЛУЗІ

Гнедич В.І.,
*викладач економічних дисциплін,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
технологічного економічного коледжу
Білоцерківський Національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна*

Молочна галузь займає важливе місце в економіці будь-якої держави та забезпеченні населення продуктами харчування першої необхідності, тому є стратегічною. Молочні продукти мають вагомe значення для забезпечення

здоров'я населення. Молоко багате різноманітними поживними речовинами, які містяться в збалансованих співвідношеннях. Тому показники даної галузі потребують постійного спостереження для виявлення змін та слабких місць, а також надання пропозицій та розробки заходів щодо їх усунення.

Виробництво молока- один із напрямів спеціалізації сільськогосподарських підприємств центрального регіону України. Незважаючи на збитковість, багато переробних підприємств не відмовляється від нього, оскільки збут молока є джерелом систематичного надходження готівкових коштів протягом календарного року. Це пов'язано з тим, що продукція молочної галузі займає важливе місце у споживанні. Частка витрат на молочні продукти становить 15% від загальних витрат на харчування, але молоко-продуктовий підкомплекс АПК України знаходиться в стані кризи.

Серед основних проблем молочної галузі можна виділити такі: низький рівень технологічного оснащення молокозаводів та застаріле обладнання; недостатній розвиток ринкової інфраструктури; недостатній розвиток ринкової інфраструктури; невисокий рівень забезпеченості сировиною та завантаженості потужностей; доволі високий рівень конкуренції з боку потужних підприємств, оснащених сучасним обладнанням і технологіями, які випускають молочну продукцію під відомими товарними марками, зокрема ПАТ «Данон», ПАТ «Терра-Фуд», ТОВ «Техмол-пром», ПрАТ «Гадячсир», ПАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» та багато інших.

На сировинному ринку підприємствам районного масштабу велику конкуренцію складають провідні підприємства великих міст, які можуть запропонувати вищі закупівельні ціни сільськогосподарським товаровиробникам. У результаті районні молокозаводи втрачають місцеву сировинну базу і змушені закуповувати сировину за межами району, що призводить до додаткових витрат на транспортування, а отже, підвищує витрати виробництва та відпускні ціни на готову продукцію.

В Україні в середньому 75% молока виробляється у господарствах населення, які через низку причин не можуть забезпечити виробництво молока високої якості. Серед них можна відмітити: недотримання вимог щодо утримання корів; порушення санітарно-гігієнічних норм і, як наслідок, високу бактеріальну

забрудненість молока; порушення технології доїння; висока частка людської праці у виробничому процесі, що негативно позначається на якості виготовленої продукції; практично не здійснюється первинна переробка молока та відсутні умови для його охолодження, - це вимагає підвищеної уваги, адже охолодження є дієвим засобом запобігання розмноженню бактерій у молоці [1 ст 13].

На сьогодні розвиток молочної промисловості характеризується своїми особливостями, які відзначаються як позитивними, так і негативними тенденціями. З одного боку, спостерігається розширення асортиментного ряду, підвищується рівень консолідації молочних підприємств, а з іншого, натуральні обсяги виробництва молочної продукції мають тенденцію до поступового зниження. Спад виробництва впливає не лише на ситуацію в самій галузі, а й на економічні показники розвитку України в цілому. Обсяги виробництва молока в світі збільшуються з року в рік – це пояснюється зростанням надоїв молока від корови, що досягнуто завдяки генетичному поліпшенню порід корів і вдосконаленню догляду за ними. Проте, в Україні проявляються негативні тенденції у виробництві і споживанні молока і молочних продуктів, що зумовлюється насамперед низькою платоспроможністю населення.

Не зважаючи на високий споживчий попит на молокопродукти, однією з головних проблем є проблема якості молока та молочних продуктів, що пов'язана, головним чином, з недодержанням технологічних вимог при виробництві сировини та продукції, при контролі продукції за показниками безпеки та проведенні обов'язкових робіт по державній сертифікації продукції.

Варто відмітити проблему сертифікації української молочної продукції в країнах ЄС. Україна все ще не розпочала поставки молочної продукції до країн ЄС через брак дозвільних документів. Зокрема «Епідеміологічна інспекція», яка підтверджує безпеку української продукції, обійдеться дуже дорого країні. На даний момент, жодна з українських компаній не може в повному обсязі реалізувати свою молочну продукцію в країнах ЄС через труднощі сертифікації продукції. Відомо, що на сьогоднішній день стандарти українського сирого молока не відповідають європейським стандартам. Крім того, ми програємо в

ціновій політиці європейським виробникам, оскільки наше молоко коштує стільки ж, а іноді й дорожче. Однією з основних проблем на шляху виходу українських товаровиробників на європейський ринок є невідповідність вітчизняної продукції європейським стандартам [2]. В Україні якість молока регулюється ДСТУ 3662-97 «Молоко коров'яче незбиране. Вимоги при закупівлі». Його вимоги значно поступаються вимогам ЄС до якості та безпечності молока (таблиця 1.1)

Таблиця 1.1 Порівняльна характеристика показників якості молока за вимогами стандартів України та стандартів країн ЄС

Показники якості молока	ЄС(Постанова № 853/2004)	Україна (ДСТУ 3662-97)		
		Вищий гатунок	Перший гатунок	Другий гатунок
Кислотність, °Т	≤ 16,0 – 17,0	16,0-17,0	≤ 19,0	≤ 20
Бактеріальне обсіменіння	100	300	500	3000
Масова частка сухих речовин	-	>11,8	>11,5	>10,6
Соматичні клітини, тис/см ³	400	400	600	800

Крім невідповідності стандартів щодо якості молочної продукції, в Україні відсутнє дотримання передбачених законодавством ЄС санітарно-гігієнічних вимог щодо виробництва молочної сировини, зокрема, вимог до гігієни виробництва молока, у тому числі, до приміщень і обладнання, гігієни під час доїння, збору і транспортування та гігієни персоналу.

Підприємства молочної галузі України переживають достатньо складні часи. У своїй діяльності вони змушені враховувати вплив декількох жорстких обмежуючих чинників, зокрема:

- по-перше, надзвичайно важливим стримуючим аспектом є низька продуктивність поголів'я та порівняно високий рівень захворюваності ;

- по-друге, сезонне зростання пропозиції на внутрішньому ринку сирого молока. Саме у весняно-літній період збільшується кількість зеленої маси як основного джерела корму. В результаті переходу корів на пасовища збільшуються надой молока і постає питання його збуту для сільгоспвиробників;

- по-третє, значне падіння світових цін на біржові молочні товари на світових ринках, а це знижує привабливість експортної торгівлі для вітчизняних виробників

молока. Так, наприклад, значно зменшилася вартість сухого знежиреного молока.

- по-четверте, виникнення нових непрямих торгових обмежень. Це явище, своєю чергою, негативно впливає на стан українського ринку молочної сировини, оскільки виробники сирних продуктів споживають на ньому достатньо значний обсяг сировини (адже щомісячний експорт сирних продуктів сягав майже 5 тис. т).

Дія вищезначених факторів створює певні суперечливі умови діяльності для підприємств молочної галузі України. З одного боку, сезонне зростання пропозиції молочної сировини не стало визначальним фактором, який би кардинально змінив тенденцію до зниження виробництва молока, але водночас цей чинник зумовив гальмування темпів падіння його виробництва. На перший погляд, зростання пропозиції молока зумовило непогану тенденцію до збільшення випуску майже всіх видів молочної продукції.

Таблиця 1.1. Аналіз виробництва молокопродуктів у травні 2018-2019 рр

Найменування продукції	Травень 2018	Травень 2019	Темпи зміни, %
Молоко оброблене	78911	80363	101,8
Вершки рідкі	4198	5019	119,6
Масло вершкове	7129	8062	113,1
Сир свіжий	6704	6141	91,6
Сир сичужний	15574	14993	96,3
Сир плавлений	3140	3532	124,8
Кисломолочні продукти	35855	33911	94,6

Як бачимо, виробництво молока та молокопродуктів майже по всіх товарних групах, за винятком сирів - свіжого та сичужного, а також кисломолочних продуктів, зросло відносно аналогічного періоду минулого року. Основною причиною стало сезонне зростання пропозиції сирого молока. Водночас в умовах зростання пропозиції молока переробники вимушені значно знижувати закупівельні ціни на нього. Звичайно, що в такій ситуації в непростому становищі опинилися сільгоспвиробники. Саме тут доцільною була б вчасна підтримка із боку держави. У державному бюджеті на 2020 р. закладено 5,5 млрд. грн. для підтримки виробників сільгосппродукції.

Слід відзначити, що за зниженням закупівельних цін необхідно було

очікувати зменшення цін на цільномолочну продукцію, але аналіз їх динаміки показує, що такого явища не спостерігалось. Навпаки, по основних видах молочної продукції спостерігається хоча й незначне, але підвищення їх рівня.

За останні роки асортимент продукції, що виготовляється молокоперобними підприємствами значно розширився- це відбулося за рахунок впровадження сучасних технологій, що підвищують харчову та біологічну цінність продуктів, а також за рахунок застосування пакувальних матеріалів нового покоління, що дозволило змінити зовнішній вигляд продукції, забезпечити фасування готової продукції у тару різної ємкості, а це дуже зручно та економно для споживачів [3].

Отже, як свідчать результати дослідження, ситуація в молочної галузі залишається непростою, і підприємства, які займаються молочним бізнесом, мають шукати шляхів виходу з неї. Забезпечення цього виходу, на мою думку, можливе за умови посилення таких механізмів:

- ефективної участі держави в підтримці всіх суб'єктів молочної галузі та формування системної стратегії її розвитку;

- створення продуманої системи державної фінансової підтримки молочної галузі;

- формування елементів розвинутої інфраструктури молочного ринку, що сприяла б вирішенню питань навчання та підготовки кваліфікованих підприємців-фермерів та підвищення їхнього рівня не тільки професійної кваліфікації, але й навичок управління;

- формування елементів інфраструктури поставок ветеринарних препаратів, кормів.

Таким чином, шляхом виходу з кризової ситуації в молочної галузі має бути повна консолідація зусиль держави та самих представників молочного бізнесу.

Література:

1. В.В. Джеджула, І.Ю. Єпіфанова, М.Ю. Дзюбка. Напрями підвищення ефективності діяльності підприємств молочної галузі / Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 11. С. 12–14

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Деркач А. О конкуренции украинских производителей молока с европейскими [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://infagro.com.ua/alek-sandr-derkach-o-konkurentsii-ukrainskih-proizvoditeley-moloka-s-evropeyskimi/>

УДК 338.222

Економічні науки

YOUCONTROL ЯК ОДНА ІЗ ПРОВІДНИХ АНАЛІТИЧНИХ КОМПАНІЙ ДЛЯ АНАЛІЗУ РИНКУ

*Гореча В. І.,
студентка факультету
фінансів та управління
Львівського інституту ДВНЗ
«Університет банківської справи»
м. Львів, Україна*

Світові відомо безліч прикладів відмінної спільної взаємодії: Red Bull і GoPro, MasterCard і Apple Pay, Nike і Apple. Проте інколи стоїть завдання укласти контракт з менш відомими компаніями. Зрозуміло, перестраховатися на сто відсотків, заздалегідь передбачивши потенційні проблеми з обраним контрагентом в майбутньому, неможливо. Але зменшити ймовірність настання ризикової події і мінімізувати її можливі наслідки - абсолютно реально, зокрема і завдяки компанії YouControl.

Метою даної статті є визначення ролі провідної аналітичної компанії YouControl для аналізу ринку і для бізнесу загалом. Також проаналізовано функціональні можливості системи, які дають змогу бізнесу приймати найбільш збалансовані рішення, ґрунтовані на максимально повній інформації.

Актуальність обраної теми зумовлена її спрямованістю на дослідження компанії YouControl, яка формує прозоре бізнес-середовище в Україні.

«Ю-Контрол» (YouControl) — ІТ-компанія, що розробляє сервіси на основі відкритих даних, а також однойменна аналітична онлайн-система для

бізнесової аналітики, конкурентної розвідки та перевірки контрагентів. Аналітична онлайн-система YouControl надає досьє на кожен компанію України на основі відкритих даних. Вона збирає дані з понад 50 джерел, включаючи державні реєстри. Система відстежує зміни в державних реєстрах і візуалізує зв'язки між афілійованими особами [1].

You Control дозволяє вирішити такі завдання:

- моніторинг офіційних відомостей контрагентів за інформацією з відкритих даних;
- рішення в галузі корпоративної економічної і інформаційної безпеки;
- конкурентна розвідка, бізнес-аналітика, комплаєнс;
- аналіз декларацій та державних закупівель.

Проте головне завдання або ж мета компанії YouControl — максимально спростити підприємцям та профільним спеціалістам процес пошуку інформації щодо контрагентів та прийняття рішення про доцільність співпраці з ними. Саме для цього команда YouControl постійно підключає до платформи нові реєстри, вдосконалює алгоритми побудови зв'язків, проводить для клієнтів безкоштовне навчання та регулярно публікує детальні інструкції та рекомендації, як користуватись продуктом.

You Control надає доступ до понад 4,5 млн записів з українських державних реєстрів: відомості про юридичних і фізичних осіб (підприємців) з офіційних джерел, понад 60 млн судових документів, 300 тис. ліцензій. You Control на платній основі надає доступ до досьє кожної компанії України.

В системі знаходяться вісім інструментів, що реалізують її можливості:

1. Пошук: запит можна робити за кодом ЄДРПОУ, найменуванням, ПІБ директора або засновника, адресом, номером телефону та РНОКПП. Також можна фільтрувати компанії за регіоном, видом діяльності, статусом.
2. Картка контрагента складається з 10-ти спеціалізованих вкладок, в яких міститься вичерпна інформація у вигляді досьє: реєстраційні відомості, статус платника податку, ліцензії та дозволи, судові рішення, офіційні

повідомлення та історія змін, а також аналітика: фінансовий та зовнішньо-економічний аналіз, зв'язки між афілійованими особами.

3. Експрес-аналіз контрагента — результат аналізу контрагента за 30 ризик-факторами. Система самостійно аналізує основні дані про компанію та присвоює відповідне маркування, що залежить від рівня ризику (червоний, жовтий, сірий, чорний).
4. “Мої контрагенти” та “Історія переглядів” містить історію всіх переглянутих “Карток контрагента”, а також список обраних контрагентів.
5. Моніторинг – це автоматичний робот, який відстежує зміни в державних реєстрах про кожного доданого в моніторинг контрагента. Ці зміни приходять на пошту користувача.
6. Ринки: інструмент дозволяє скласти вибірки контрагентів на основі різних даних з відкритих реєстрів за багатьма критеріями (виручкою, видом діяльності).
7. Пошук зв'язків дозволяє знаходити зв'язки між двома контрагентами за різними типами зв'язків (засновники та бенефіціари, директор або підписант, правонаступники, філії, ПІБ, адреса, телефон).

Тепер розглянемо більш детально функціональні можливості цієї аналітичної системи. Отож, ця система може легко знайти досьє будь-якої компанії. YouControl також збирає інформацію про компанії, які безпосередньо внесені до санкційних списків, а й аналізує пов'язані з ними компанії та фізичних осіб. Наприклад, якщо російська компанія або фізична особа внесена в санкційні списки і водночас пов'язана з будь-якою українською компанією, користувач побачить це в системі. Також зосереджена інформація щодо всіх стосунків компанії з податковою: дата реєстрації, податковий номер, свідоцтво про реєстрацію платника ПДВ (або його відсутність і причина анулювання), наявність та величина податкового боргу. Окрім цього, користувач отримує звіт ключових даних про економічну діяльність, результати та рух коштів підприємства; показники та динаміку на ринку в контексті інших компаній.

Найбільш важливим показником будь-якого підприємства є рівень фінансової стійкості. Саме цей показник може оцінити YouControl, проаналізувавши ліквідність, рентабельність, ділову активність та платоспроможність. У результаті скорингу компанія потрапляє в одну з 4 категорій стійкості (табл. 1).

Таблиця 1

Категорії стійкості підприємства

«А»	високий рівень	вище верхнього квартилю розподілу FINSORE
«В»	добрий рівень	вище медіани розподілу FINSORE
«С»	задовільний рівень	вище нижнього квартилю розподілу FINSORE
«D»	незадовільний рівень	нижче нижнього квартилю розподілу FINSORE

Джерело: [2].

Саме завдяки YouControl клієнт системи може дізнатися склад власності компанії, перевірити кому належить торгова марка, визначити чи потенційний контрагент дійсно володіє брендом, чи є лише посередником.

Також користувач має можливість перевірити будь-якого громадянина України у державних реєстрах. У цьому випадку можна дізнатись про особу: борги; дійсність паспорту; пов'язані компанії; судові справи; нерухомість; автотранспорт; розшук поліцією; корупційні правопорушення. Доволі цікавим є те, що модуль виявляє зв'язки між компанією та національними публічними діячами та безпосередніми родичами.

Окрім усіх вищенаведених функцій, ця аналітична система може надати безліч інших, зокрема інформацію про зовнішньоекономічну діяльність підприємства; зміни, які відбуваються у компанії; дозвільні документи контрагента; повна реєстраційна форма про компанію із ЄДР та інші.

Стабільна робота платформи та якість інформації, дозволила YouControl увійти до переліку ресурсів, рекомендованих Національним банком України для пошуку та аналізу ділової інформації.

Частіше за інших платформу використовують юристи, бухгалтери, маркетологи, директори та власники підприємств, а також спеціалісти з безпеки.

Аналітики YouControl вирахували, що постійне використання платформи заощаджує працівнику до 80% робочого часу на перевірку та суттєво допомагає у виявленні шахраїв, як зовнішніх, так і внутрішніх. Це дозволяє ефективніше використовувати ресурси підприємства та зберігати великі суми грошей, адже за даними аналітиків YouControl, середній збиток від одного шахрая або раптово збанкрутілого партнера в Україні становить 150 тисяч гривень.

Один із способів покращення середовища для умов ведення бізнесу в Україні — звільнення його від корупції. Тому в межах соціальної місії YouControl реалізує некомерційну програму співпраці з журналістами, громадськими організаціями антикорупційного спрямування та тендерними майданчиками.

Наразі платформою користуються близько 200 медійників та громадських організацій, серед яких: “Громадський люстраційний комітет”, “Нова країна”, “Антикорупційний штаб”, Transparency International, “Стоп корупції”, “Ні корупції” та багато інших. За допомогою YouControl було проведено вже понад 1000 економічних розслідувань[3].

На початку 2017 року компанія започаткувала освітній напрямок. Адже випускники вишів — майбутні гравці ринку, для котрих знання про новітні технології в діловій розвідці є просто необхідними. Платформа підписала низку мембрандумів про співпрацю з передовими вишами України та бізнес-школами. Їх студентам компанія надає безкоштовний доступ та проводить тренінги з бізнес-розвідки.

Серед головних конкурентів YouControl значаться такі продукти як Opendata-bot і ContrAgent. YouControl має значні переваги, оскільки саме вони з’явилися першими на ринку; компанія функціонує як популярний ресурс за допомогою якого можна з одного боку перевіряти, а з іншого використовувати як модель соціального підприємства. Тому сьогодні системою користуються уже всі галузі українського бізнесу такі як УКРНАФТА, ОЩАДБАНК, АТБ, КРЕДОБАНК, VILLA.

Таким чином, компанія YouControl допомагає підприємцям приймати правильні бізнес-рішення, заощаджувати час та кошти, а разом зі студентами та антикорупційними діячами будувати прозоре ділове середовище в Україні.

Література:

1. YouControl [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/YouControl>
2. Офіційний сайт YouControl [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://youcontrol.com.ua/>
3. YouControl: як отримати досьє на компанію [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://platforma-msb.org/youcontrol-yak-otrymaty-dosye-na-kompaniyu/>

УДК 338.48:330.341

Економічні науки

TOURISM AS A PART OF THE ECONOMICS OF UKRAINE

Horiachko K.K.,

Phd in Economic Sciences, Associate Professor

The national transport university

Kyiv, Ukraine

The direct contribution of Travel & Tourism to the World GDP in 2018 was USD2,750.7bn (3.2% of GDP). Tourism was forecasted to rise by 3.6% to USD 2,849.2bn in 2019. Tourism primarily reflects the economic activity generated by industries such as hotels, travel agents, airlines and other passenger transportation [11]. Travel & Tourism generated 122,891,000 jobs directly in 2018 (3.8% of total employment).

Tourism made a contribution to GNP of Ukraine 5,4% in 2018 it was 3.07% less than in 2017 (see fig. 1). Ukraine took 146-th place in the world ranking by the total contribution to GDP of Ukraine (share,%)

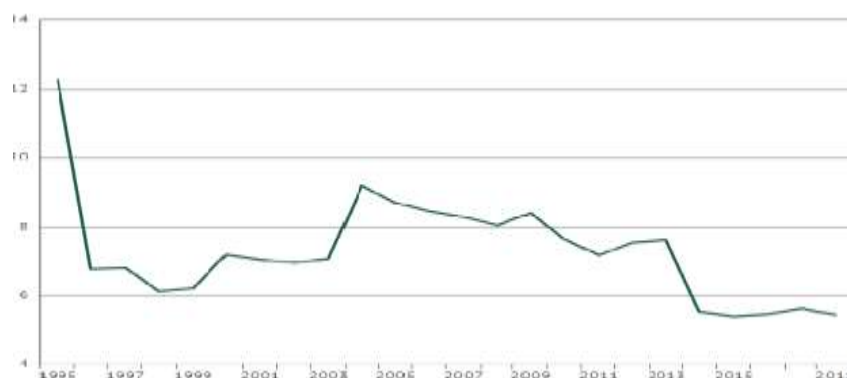

Figure 1 – Direct contribution to GNP of Ukraine by year,%

In 2018 contribution of travel and tourism to GDP (% of GDP) in Macau was 72.2 %. The top 5 countries also includes Seychelles, Maldives, Saint Kitts and Nevis, and Grenada.

As we could see from figure 2 Ukraine is marked with the red colour which means its contribution to GNP is between 1.5-5.9%. Ukraine has low income from tourist arrivals, very similar situation have Russia, Moldova, Romania, Sudan.

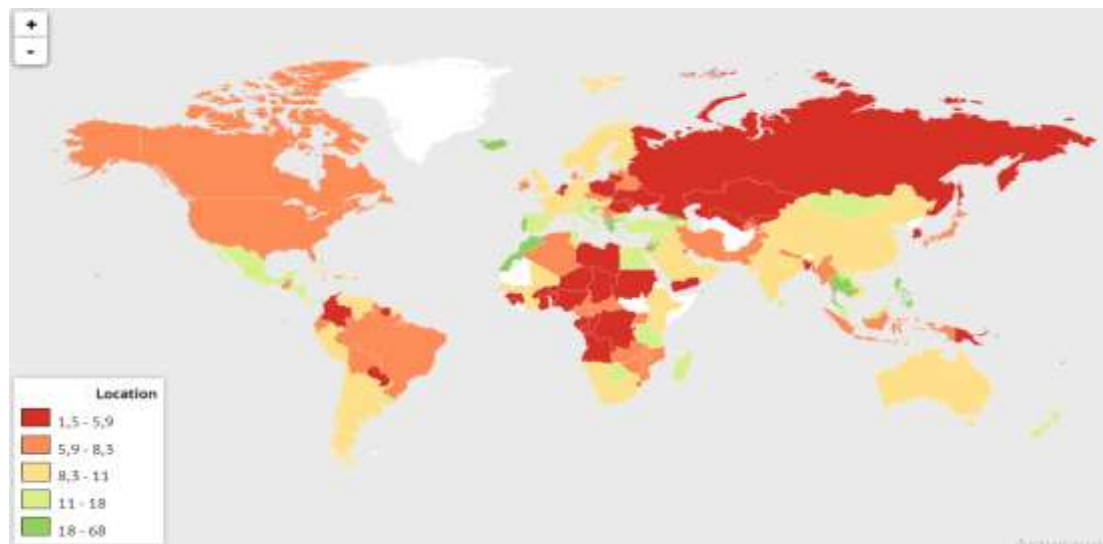

Figure 2- The map of contribution of travel and tourism to GDP as a share of GDP

GDP composition by sector in Ukraine can be divided to three categories: agriculture: 12.2% (2018), industry: 28.6% (2018) services: 60%(2018). Agriculture includes farming, fishing, and forestry. Industry includes mining, manufacturing, energy production, and construction.

Unfortunately prospective for tourism industry are unpredictable and vague because of new pandemic of coronavirus (COVID-19) in the World. Recently all touristic trips inside the Ukraine were cancelled in February 2020. This will lead to the enormous damage for whole services industry in Ukraine and the world. It is impossible to make a forecast for the impact of the new pandemic on Ukrainians economy. Because nobody knows how long will it take to stop the virus spreading.

Accordin to the data of table 1 The rate of growth of tourists declined in 2014 and 2015. Since than tourist flow began to grow: 25 % in 2015, 11% in 2017 and incredible 76% in 2018. There is no statistics given by the national statistics committee for 2019.

Table 1. – The rate of growth of tourists of Ukraine for 2010 -2018 years [3]

Year	Torists million	The growth rate of tourists, %
2010	1295623	100
2011	1250068	-3,52
2012	1956662	56,52
2013	2519390	28,76
2014	2085273	-17,23
2015	1647390	-21,00
2016	2060974	25,11
2017	2289854	11,11
2018	4024703	75,76

Source: calculated by the author according to according to the State Statistics Service of Ukraine

Services cover government activities, communications, transportation, finance, tourism and all other private economic activities that do not produce material goods.

The main problems of tourism in Ukraine, which hold back the development of tourism, are:

- outdated material and technical base;
- insufficient number of jobs;
- a small number of collective accommodation facilities;
- low salaries and quality of life in general;
- often absence of reliable foreign partners;
- absence of conditions for provision of high quality services in urban passenger transport, poor quality of roads.

The management system in tourism should contain such measures:

- promote among tourists and locals the idea of equality of all cultures and the right of existence of each of them;
- to offer travel agencies to get acquainted with the information about culture, traditions, recommended ways of behavior at the place of rest;
- to promote among the population of Ukraine the idea of reviving local crafts and traditions;
- involve the locals in the tourism business by promoting small businesses;
- improvement of the existing legal framework in the field of tourism and its adaptation to international standards;

- creation of safe conditions for the movement of tourists, introduction of modern information technologies for travel across the territory of Ukraine;
- construction of a new, reconstruction and modernization of the outdated existing tourist sites, taking into account the national color and features of the region;
- creating a favorable investment climate, attracting national and foreign investors due to the attractiveness of the tourism;
- effective promotion of tourism services to the international market;
- development of electronic advertising and systematization of actual objects of national and local nature reserve fund, located in Ukraine;
- attraction of small and medium-sized businesses, as well as domestic and foreign investors; reducing the number of taxes;
- information support of foreign tourists; offering unique tourist products; improving the level of service in all organizations, enterprises-participants of the tourist market; formation of a new innovative touristic products.

References:

1. ITB World Travel Trends Report 2016/2017. From ITB Berlin. Retrieved from:http://www.itbberlin.de/media/itb/itb_dl_all/itb_presse_all/World_Travel_Trends_Report_2016_2017.pdf
2. Official site of the Ministry of Culture of Ukraine [Electronic resource]. - Access mode: <http://mincult.kmu.gov.ua>
3. State Statistics Committee of Ukraine. [Electronic resource]. - Access mode: www.ukrstat.gov.ua.
4. TRAVEL & TOURISM ECONOMIC IMPACT 2018 Ukraine [Electronic resource]. - Access mode: <https://www.wttc.org/economic-impact/country-analysis/country-reports/>
5. TRAVEL & TOURISM ECONOMIC IMPACT 2019 WORLD [Electronic resource]. - Access mode: <https://www.wttc.org/economic-impact/country-analysis/country-reports/>

6. Ukraine GDP - composition by vector [Electronic resource]. - Accessmode: https://www.indexmundi.com/ukraine/gdp_composition_by_sector.html

7. World Data Atlas on the Ukrainian Theme of General Tourism Tourism in the WFP [Electronic resource]. - Access mode: <https://knoema.ru>

8. World Tourism Organization (UNWTO) (2018) [Electronic resource]. - Accessmode: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419876>

УДК 657

Економічні науки

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ КАДРОВОГО АУДИТУ НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ З ПОЗИЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Дмитренко Василь Іванович,

к.е.н., професор,

*Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля, Черкаси, Україна*

Законодавство України передбачає можливість залучення зовнішніх незалежних експертів-аудиторів для здійснення перевірки стану системи управління персоналом. Але, оскільки питання управління персоналом є більш широкими та включають в себе різноманітні питання, що безпосередньо впливають на стан системи економічної безпеки всіх підприємств, в тому числі й будівельної галузі, пропонуємо авторський підхід до проведення незалежного зовнішнього кадрового аудиту як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств.

Під поняттям «кадровий аудит стану підсистеми управління персоналом як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств» пропонуємо розуміти документально оформлений системний процес оцінювання стану управління персоналом на будівельному підприємстві, який здійснюється незалежною аудиторською організацією на замовлення власника будівельного підприємства.

Метою проведення кадрового аудиту є підвищення рівня кадрової безпеки на будівельному підприємстві.

Основними завданнями кадрового аудиту є:

- збір зовнішньої та внутрішньої інформації про об'єкт аудиту та формування

на її основі аудиторського висновку;

- встановлення відповідності об'єкта аудиту вимогам законодавства з питань управління персоналом;
- оцінка впливу діяльності об'єкта аудиту на стан управління персоналом як складової системи економічної безпеки будівельного підприємства;
- всебічне оцінювання стану підсистеми управління персоналом як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств [1].

Конкретні завдання кадрового аудиту в кожному окремому випадку визначаються замовником, виходячи з його потреб та характеру діяльності об'єкта аудиту.

Основними напрямками проведення кадрового аудиту є:

- перевірка правильності ведення документації та її відповідності законодавству України;
- оцінка оформлення трудових договорів з підлеглими і ведення їх трудових книжок;
- розгляд первинних документів на предмет правильності в їх оформленні, сюди входять всі накази, службові записки, інструкції та інші документи;
- оцінка правомірності затвердження документів, пов'язаних з навчанням персоналу і підвищенням їх кваліфікації;
- аналіз оформлення документації на іноземних працівників, зокрема, наявність дозвільних документів;
- контроль над виплатами з тимчасової непрацездатності;
- контроль над правильністю нарахування виплат по надурочних годинах роботи.

Кадровий аудит стану підсистеми управління персоналом як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств дає змогу виявити: рівень кадрового забезпечення і потреб у персоналі; потреби в професійному розвитку; стиль управління; соціально-психологічний клімат; інноваційний потенціал; основні фактори супроти змін; розподіл персоналу в організації.

Основними суб'єктами кадрового аудиту стану підсистеми управління персоналом як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств є:

замовник та виконавець. Замовником кадрового аудиту є власник чи власники будівельного підприємства, які мають права та обов'язки. Виконавцем кадрового аудиту є аудиторська організація, у складі якої працюють незалежні аудитори – фізичні особи, які пройшли у встановленому порядку навчання та отримали документ на право здійснення кадрового аудиту у відповідності до вимог ISO 30408:2016, ISO 30405:2016, ISO 30409:2016 та ISO 30400:2016.

Основними об'єктами кадрового аудиту стану підсистеми управління персоналом як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств є: підприємства, установи та організації, їх філії та представництва чи об'єднання, окремі виробництва, інші суб'єкти господарювання; системи управління охороною праці та промисловою безпекою; роботи підвищеної небезпеки.

На нашу думку, перевірку об'єктів кадрового аудиту доцільно здійснювати в розрізі структурних підрозділів будівельних підприємств та в розрізі функціональних складових системи економічної безпеки, а також в цілому по підприємству. Саме такий підхід дозволить не лише здійснити всебічну оцінку стану управління персоналом, але й оцінити вплив загроз на стан системи економічної безпеки будівельних підприємств в цілому.

За результатами проведеного кадрового аудиту видається документ дозвільного характеру, який надається аудиторською організацією суб'єкту господарювання і засвідчує відповідність об'єкта кадрового аудиту вимогам законів, інших нормативно-правових актів та міжнародних стандартів з питань управління персоналом. Позитивний висновок є підставою для видачі аудиторською організацією свідоцтва щодо відповідності об'єкта кадрового аудиту вимогам законів, інших нормативно-правових актів та міжнародних стандартів з питань управління персоналом.

Література:

1. Дмитренко, В. (2019). Організація кадрового аудиту на будівельних підприємствах з позицій управління якістю та забезпечення економічної безпеки. *Вчені записки Університету «КРОК»*, ((3) 55), 194-200. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-55-194-200>

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ У СФЕРІ FINTESCH

*Добичіна Ю.М.,
студентка 3 курсу спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
економіко-правового факультету,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Науковий керівник доктор економічних наук,
професор Захарченко Н.В.
м. Одеса, Україна*

Розвиток інформаційних технологій спонукає банківські та фінансові організації до застосування інноваційних підходів у своїй діяльності, оскільки нині все частіше створюються компанії, які використовують високоінноваційні технології, пропонують фінансові послуги за більш привабливими умовами та з меншими витратами для клієнтів. Такі організації отримали назву «Fintech»

Fintech (Financial technology) – це нова концепція у галузі надання фінансових послуг. Fintech зазвичай – це стартапи, які впроваджують новітні технології у сферу фінансів й роблять фінансові послуги ефективними та економічнішими. Основними поштовхами до розвитку Фінтех стали: наявність мобільного інтернету та смартфонів, втрата довіри населення до банків та незадовільна якість отримання банківських послуг [1].

Fintech використовуються для того щоб допомогти компаніям, власникам бізнесу та споживачам краще керувати своєю фінансовою діяльністю, процесами, використовуючи спеціалізоване програмне забезпечення та алгоритми, які використовуються на комп'ютерах та смартфонах. Fintech в даний час містить різні сектори та галузі, такі як освіта, банківське обслуговування фізичних осіб, збір коштів і некомерційна діяльність, а також управління інвестиціями. Fintech-компанії використовують сучасні технології та пропонують послуги через мережу Інтернет, працюючи по всьому світу.

Таким чином, вони забезпечують кращий сервіс для клієнтів, роблять банківські продукти доступнішими для різних груп населення малого та середнього бізнесу, але і скорочують операційні витрати. Найбільший обсяг інвестицій одержали такі сектори, як: банківські технології, кредитування та платежі.

Інтернет та його швидкість в Україні модернізуються, у тому числі зменшується вартість та збільшується доступність мобільного інтернету. Постійні інвестиції та підтримка високошвидкісного інтернету надалі сприятиме розвитку й використанню послуг та продуктів fintech у країні. Українська влада на постійній основі сприяє залученню іноземних інвесторів. Також нещодавно були спрощені умови для започаткування та ведення бізнесу. В країні створено всі умови для прямого іноземного інвестування. Україна має високотехнологічні кадри, особливо в точних науках та математиці, спеціалісти у сфері інформаційних технологій, які сприяють розвитку у сфері фінансів.

Fintech являє собою значну цінність для поширення фінансових послуг та продуктів у нові сфери та серед різних верств населення. Зважаючи на великий відсоток людей, які знаходяться поза банківською системою або одержують недостатній обсяг послуг, а також труднощами для банків з обслуговуванням мікро- та малих підприємств і людей, що мешкають у віддалених районах, на ринку є незаповнена фінансова ніша. Це створює для fintech-сектору значні інвестиційні можливості.

Одним із пріоритетних чинників розвитку Fintech є сприятливе правове та регуляторне середовище. Правове поле, яке передбачає прості та прозорі правила для створення бізнесу, належні правила оподаткування, вимоги до ліцензування та захист прав інвесторів та бізнесу, мають ключове значення [2].

Дані дослідження UNIT. Сіті свідчать, що в Україні існує понад 80 фінтех-компаній. Активна поява нових стартапів припала на останні три роки – 58% компаній виникли після 2015 року. При цьому 84% фінтех-компаній вже ведуть операційну діяльність, і лише 16 % залишаються на стадії формування. Стрімкий розвиток українського фінтеху спричинили послідовні кризи в період з 2008 по 2017 рік, коли кількість функціонуючих банків в Україні скоротилася з 175 до 88 одиниць. На фоні

цього зменшився доступ населення до банківських послуг, скорочувалася кількість відділень і зростала недовіра до традиційних фінансових установ. Основною сферою діяльності українського фінтеху є грошові перекази та кредитування, цим займається понад 38 компаній. Інші учасники працюють в галузях управління фінансами, інфраструктури, маркетплейсів, телекомунікації, блокчейну, медіа та інших [1].

На сьогодні, фінтех-стартапи мають значні можливості на вітчизняному ринку фінансових послуг, тому активно шукають інвесторів. Залучені кошти плануються використати для маркетингу, впровадження нових технологій, виходу на закордонні ринки та розширення своєї бази.

Головною відмінною рисою є здатність Фінтех-компаній створювати інновації. Світові банки вважають найбільш перспективними фінансовими технологіями великі дані та аналіз даних, мобільні технології, штучний інтелект, роботизацію, біометрії, розподілені реєстри, хмарні технології.

В Україні згідно з даними звіту Artificial Intelligence Industry in Eastern Europe 2018, складеному компанією Deep Knowledge Analytics, наша країна входить до трійки країн Східної Європи за кількістю компаній у сфері штучного інтелекту. Більшість українських компаній з галузі штучного інтелекту працюють над програмним забезпеченням (38%). Серед інших популярних напрямків — інформаційні технології, чат-боти, Fintech-рішення. Дослідження The State of European Tech 2018 говорить, що в Україні 184 700 розробників програмного забезпечення. А інвестиції в українські стартапи склали 290 млн доларів, що на 25 млн доларів більше, ніж у 2017 році. Крім того, Україна — одна з країн-лідерів у Європі за темпами проникнення платіжних інновацій. Так, наприклад, звична нам послуга переказу коштів між картками ще не доступна у Великобританії, а сервіс безконтактних платежів більш популярний у нас, ніж в США [4].

Таким чином, підсумовуючи вище сказане ми можемо зробити висновки, що в Україні створенні всі умови для розвитку фінансових технологій, а саме: доступність мобільного інтернету, створено законодавчу базу, наявність висококваліфікованих кадрів. Але також виникає проблема, яка полягає в тому,

що в сільській місцевості не створені умови для високошвидкісного інтернету, а отже функціонування фінансових технологій. Ми вважаємо, що для банківської сфери для підтримання їх конкурентоспроможності на ринку необхідно поєднати традиційне банківництво з новітніми фінансовими технологіями. Іншими словами, замість того, щоб намагатися конкурувати на ринку, банки повинні активно співпрацювати, створювати нові інновації у фінансовій сфері, будувати партнерські взаємовідносини із Fintech фірмами. Звичайні банки також можуть допомогти Fintech фірмам розширювати свій бізнес, надаючи фінансову інфраструктуру, капітал та доступ до їх клієнтської бази. Fintech компанії можуть запропонувати банкам інноваційні технології для вдосконалення відносин з клієнтами, скорочення витрат та підвищення рівня кібербезпеки. Водночас накопичені банками знання, досвід та клієнтська база мають величезну цінність для Fintech проектів. Оскільки клієнти можуть не довіряти Fintech компаніям, з якими вони не працювали, і будуть підтримувати надійну та безпечну банківську систему.

Література:

1. Що таке Fintech та які його перспективи на ринку фінпослуг України. URL: <https://business.ua/finances/4251-shcho-take-fintech-ta-iaki-ioho-perspektyvu-na-rynku-finposluh-ukrainy>(дата звернення 25.10.2019).
2. Фінтех в Україні. URL: https://data.unit.city/fintech/fgt34ko67mok/fintech_in_Ukraine_2018_ua.pdf(дата звернення 25.10.2019).
3. Бурмака М. О. Креативізація глобального інвестиційного процесу Міжнародна економічна політика. 2018. № 2 .URL: http://ierjournal.com/journals/29/2018_2_Burmak.pdf(дата звернення 25.10.2019).
4. Розвиток Fintech в Україні: що говорить законодавство та на які зміни чекати? URL: <https://sls-group.com.ua/1817-2/>(дата звернення 25.10.2019).

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ АТ "КРЕДОБАНК"

*Дрозд А. І.,**студентка факультету фінансів та управління**Львівського інституту ДВНЗ**«Університет банківської справи»**м. Львів, Україна**Науковий керівник: к.е.н., доцент Грудзевич У.Я.*

Основною ланкою в економіці будь-якої країни є її банківська система.

Так, банкам належить пріоритетна роль у спрямуванні необхідних обсягів грошових капіталів у найприбутковіші галузі економіки, мобілізації тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання, що в результаті приводить до підвищення матеріального добробуту населення країни.

Визначальним фактором розвитку банківської системи є забезпечення фінансової стійкості банків України, які складають структуру цієї системи. Це пояснюється тим, що саме від рівня фінансової стійкості залежить ставлення до банку його контрагентів і, як наслідок, ставлення до всієї банківської системи держави. За визначенням Національного банку України фінансова стійкість банку – це стан банку, який характеризується збалансованістю фінансових потоків, достатністю коштів для підтримки своєї платоспроможності та ліквідності, а також рентабельною діяльністю [1]. Проведемо розрахунок фінансової стійкості банку на прикладі АТ "КРЕДОБАНК".

АТ "КРЕДОБАНК" – це банк, який віднесений до групи "Банки іноземних банківських груп" за класифікацією Національного банку України. Сьогодні він є одним із найбільш надійних фінансових партнерів для клієнтів, а також привабливим роботодавцем для своїх працівників. Попередній рік для «КРЕДОБАНКу» відзначився високими результатами та вагомими відзнаками. Найголовнішими досягненнями року для банку стало лідерство у номінації «Депозити для бізнесу», перше місце у номінації «Автокредити» та у номінації

«Кредит на покупку нерухомості на вторинному ринку», що проводились рейтинговим агентством «Простобанк Консалтинг».

Розглянемо більш детально балансові показники АТ «КРЕДОБАНК» за підсумками III кварталу 2019 року (табл. 1): активи зросли на 11,63%; обсяг кредитів та авансів клієнтам збільшився на 15,82%; зобов'язання показали приріст на 9,17%; власний капітал зріс на 33,73%, порівнюючи з аналогічним періодом 2018 року.

Таблиця 1

Балансові показники АТ «КРЕДОБАНК», тис. грн, %

Стаття балансу	Попередній період		Звітний період		Відхилення	
	сума, тис. грн	%	сума, тис. грн	%	абсолютне тис. грн	відносне %
Грошові кошти та їх еквіваленти	2 323 390	14,13%	2 655 908	14,47%	332 518	14,31%
Заборгованість інших банків	8 030	0,05%	5 110	0,03%	-2 920	-36,36%
Кредити та аванси клієнтам	9 646 805	58,65%	11 172 518	60,85%	1 525 713	15,82%
Інвестиційні цінні папери	3 204 028	19,48%	2 957 281	16,11%	-246 747	-7,70%
Передоплата з поточного податку на прибуток	150	0,0009%	80	0,0004%	-70	-46,67%
Відстрочений актив з податку на прибуток	27 414	0,17%	29 138	0,16%	1 724	6,29%
Інвестиційна нерухомість	14 170	0,09%	22 170	0,12%	8 000	56,46%
Нематеріальні активи	105 066	0,64%	116 027	0,63%	10 961	10,43%
Приміщення, вдосконалення орендованого майна та обладнання	836 205	5,08%	1 057 453	5,76%	221 248	26,46%
Інші фінансові активи	116 330	0,71%	195 807	1,07%	79 477	68,32%
Інші нефінансові активи	166 863	1,01%	149 240	0,81%	-17 623	-10,56%
Всього активів	16 448 451	100%	18 360 732	100%	1 912 281	11,63%
Заборгованість перед іншими банками	2 209 628	13,43%	2 024 388	11,03%	-185 240	-8,38%
Кошти клієнтів	11 946 582	72,63%	13 062 432	71,14%	1 115 850	9,34%
Кошти інших фінансових організацій	107 349	0,65%	370 146	2,02%	262 797	244,81%
Випущені боргові цінні папери	303 585	1,85%	269 074	1,47%	-34 511	-11,37%
Зобов'язання з поточного податку на прибуток	32 129	0,20%	28 200	0,15%	-3 929	-12,23%
Інші фінансові зобов'язання	107 348	0,65%	266 737	1,45%	159 389	148,48%
Інші нефінансові зобов'язання	95 646	0,58%	138 265	0,75%	42 619	44,56%
Всього зобов'язань	14 802 267	90%	16 159 242	88%	1 356 975	9,17%
Статутний капітал	2 248 969	13,67%	2 248 969	12,25%	0	0,00%
Накопичений дефіцит	-737 637	-4,48%	-189 918	-1,03%	547 719	-74,25%
Резерв переоцінки основних засобів	110 284	0,67%	108 275	0,59%	-2 009	-1,82%
Резерв переоцінки інвестиційних цінних паперів	24 568	0,15%	34 164	0,19%	9 596	39,06%

Всього капіталу	1 646 184	10%	2 201 490	12%	555 306	33,73%
Всього пасивів	16 448 451	100%	18 360 732	100%	1 912 281	11,63%

Джерело: розроблено автором за даними [2].

Аналізуючи дані з Таблиці 1, можемо спостерігати, що в III кварталі 2019 року Банк продовжив нарощувати ресурсну базу за рахунок залучення коштів фізичних та юридичних осіб (рис. 1). При цьому, зменшилась заборгованість АТ «КРЕДОБАНК» перед іншими банками. Зокрема, за аналізований період обсяг коштів фізичних осіб зріс на 6,91%, кошти юридичних осіб збільшились на 11,70%, а заборгованість перед іншими банками знизилась на 8,38%.

В структурі активів АТ «КРЕДОБАНК» відбулися наступні зміни: частка кредитів та авансів клієнтам Банку збільшилась з 58,65% до 60,85%; частка інвестиційних цінних паперів скоротилась з 19,48% до 16,11%; частка грошових коштів та їх еквівалентів зросла з 14,13% до 14,47%. Таким чином, у III кварталі 2019 року причиною росту ділової активності АТ «КРЕДОБАНК» стало зростання кредитування, що позитивно вплинуло на динаміку доходів Банку (рис. 2). Рішенням Правління НБУ від 27.06.2019 р. АТ «Кредобанк» визнаний одним з системно важливих українських банків. Таким чином, НБУ визнав значну роль Банку в банківській системі України [2].

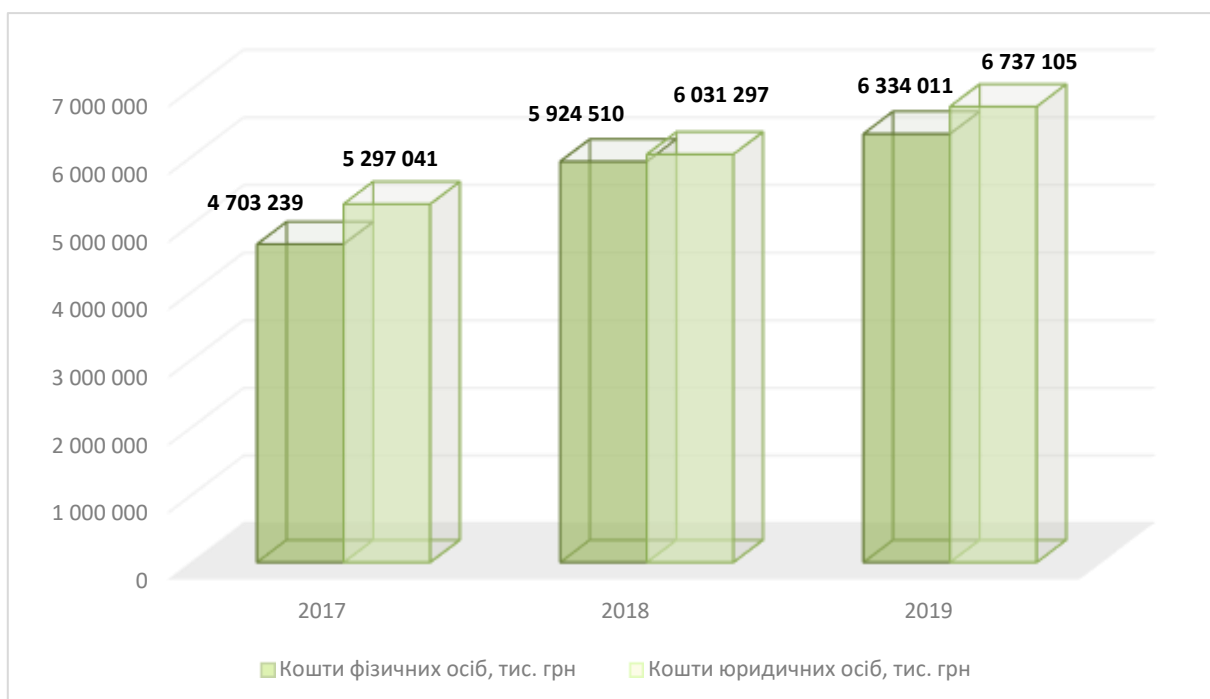

Рис. 1. Кошти клієнтів АТ «КРЕДОБАНК» за 2017-2019 рр.

Джерело: розроблено автором за даними [2].

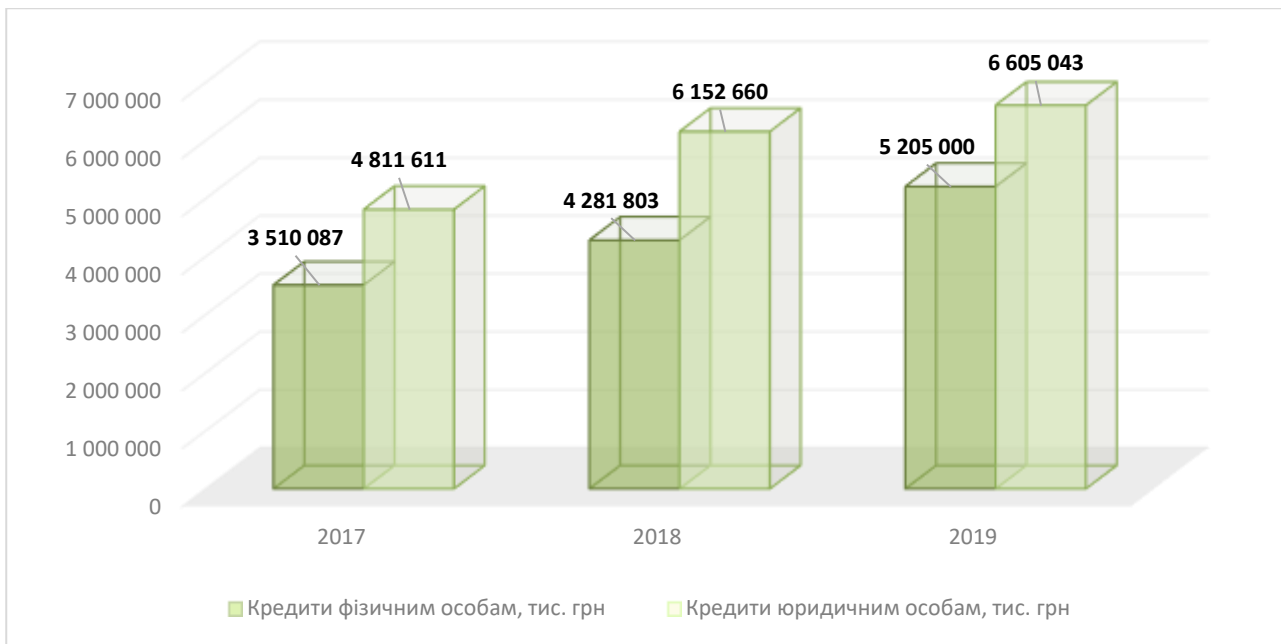

Рис. 2. Кредитування клієнтів у 2017-2019 рр.

Джерело: розроблено автором за даними [2].

Аналізуючи активи і пасиви, можемо порівняти їх за обсягами та динамікою, оцінити ефективність діяльності банку. Проте, ці показники не дають змогу зробити висновки про фінансову стійкість банків, тому необхідним є розрахунок таких індикаторів як:

- коефіцієнт надійності;
- коефіцієнт фінансового важеля;
- коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів;
- коефіцієнт мультиплікатора капіталу (див. Табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка показників фінансової стійкості АТ «КРЕДОБАНК»

Показники	На 30.09.2017	На 30.09.2018	На 30.09.2019	Відхилення		
				30.09.2018- 30.09.2017	30.09.2019- 30.09.2018	30.09.2019- 30.09.2017
Вихідні дані, тис. грн						
1. Власний капітал	1 265 404	1 854 964	2 384 409	589 560	529 445	1 119 005
2. Статутний капітал	2 248 969	2 248 969	2 248 969	0	0	0
3. Зобов'язання	11 783 311	14 531 252	15 956 479	2 747 941	1 425 227	4 173 168
4. Загальні активи	13 048 715	16 386 216	18 340 888	3 337 501	1 954 672	5 292 173
Коефіцієнти фінансової стійкості						
Коефіцієнт надійності (ряд. 1/ ряд.3)	0,10739	0,12765	0,14943	0,21455	0,37148	0,26814

Коефіцієнт фінансового важеля (ряд. 3/ ряд.1)	9,31190	7,83371	6,69201	4,66100	2,69193	3,72936
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів (ряд. 1/ ряд. 4)	0,09698	0,11320	0,13001	0,17665	0,27086	0,21145
Коефіцієнт мультиплікатора статутного капіталу (ряд. 4/ ряд.2)	5,80209	7,28610	8,15524	0	0	0

Джерело: розроблено автором за даними [2].

Отже, на основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що станом на кінець III кварталу 2019 року АТ «КРЕДОБАНК» є фінансово стійкою установою. Спираючись на проведені розрахунки спостерігаємо зростання коефіцієнта надійності, що свідчить про високу надійність, тобто банк досяг того рівня, за якого не залежить від стихій у залученні вільних коштів грошового ринку, бо має достатньо своїх, які можна розміщати в кредити господарюючим суб'єктам та в інвестиції. Не менш важливим показником є коефіцієнт фінансового важеля, який відображає здатність банку до залучення коштів на фінансовому ринку. Розрахунок показує, що коефіцієнт фінансового важеля при максимально допустимому співвідношенні 20 становив на 30.09.2019 р. 6,69201; дане значення свідчить не тільки про зменшення активності банку щодо залучення вільних коштів на грошовому ринку, але й про паралельне збільшення його фінансової стійкості.

Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів у 2017 становив 0,09698; а у 2019 році – 0,13001, що свідчить про збільшення використання власного капіталу. Що стосується коефіцієнта мультиплікатора капіталу, що характеризує ступінь покриття активів акціонерним капіталом, то за оптимального співвідношення 12,0 – 15,0 разів він станом на 30.09.2017 р. становив 5,80209, а на 30.09.2019 р. збільшився до 8,15524 рази. Це свідчить, насамперед, що темп зростання активів значно перевищує темп зростання акціонерного капіталу. Підсумовуючи аналіз всіх вищенаведених показників, можна охарактеризувати фінансовий стан Банку як добрий, про що свідчить

поступове збільшення таких показників як капітал банку, збільшення кредитного портфеля банку, розширення клієнтської бази тощо.

Підсумовуючи усе вищесказане, можна однозначно стверджувати, що рівень фінансової стійкості є, безпосередньо, одним із найважливіших аспектів у діяльності комерційного банку, який безпосередньо залежить від політики банку та його діяльності. Так, бачимо, що в 2019 році АТ «КРЕДОБАНК» продовжив збільшувати кредитну активність та нарощував ресурсну базу, насамперед, за рахунок залучення коштів фізичних та юридичних осіб. Отже, Банк за аналізований період має високий рівень фінансової стійкості, що підтверджує його місце у загальному рейтингу банків України. Також, бачимо, що ця фінансова стійкість достатньо забезпечена його капіталом, який зможе захистити банк від імовірних ризикованих втрат сьогодні і в близькому майбутньому.

Література:

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123.
2. Звітність АТ «КРЕДОБАНК» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kredobank.com.ua/about/zvity-banku/kvartalna-zvitnist>

УДК 658:330.341 (045)

Економічні науки

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Дяченко К. С.,
ст. викладач кафедри економіки та обліку,
факультет економіки та управління
Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного
торговельно-економічного університету
м. Харків, Україна*

Особливої актуальності сьогодні набувають питання дослідження наявних методичних підходів до оцінювання економічної безпеки, а також їх адаптації з

урахуванням галузевої специфіки до особливостей функціонування будівельних підприємств як стратегічно важливих об'єктів економіки країни, що дасть змогу створити надійну та ефективну систему їхньої економічної безпеки.

У роботах, Ю. М. Воробйова, С. М. Ілляшенко, О. Л. Коробчинського, А. О. Кушнірук, О. О. Молодід, І. В. Пірятинської, О. В. Федосової, М. В. Чорної [1-5] акцентовано увагу на галузевій специфіці підприємств при визначенні рівня їхньої економічної безпеки. Проте, незважаючи на значну кількість проведених досліджень, подальшого вивчення потребують методичні підходи до оцінювання економічної безпеки підприємств з урахуванням галузевої приналежності саме будівельних підприємств, адже більшість фахівців у галузі чи то економічної безпеки держави, чи то окремої галузі промисловості, чи то окремо взятого підприємства пропонують кожен свій метод оцінювання економічної безпеки. Проведемо короткий аналіз деяких з них, представивши умовно у вигляді наведених нижче груп:

Індикаторний (пороговий) підхід. Даний підхід дозволяє оцінити економічну безпеку підприємства на підставі індикаторів, для яких визначаються критичні значення. Прихильниками даного підходу є М. А. Бермант, І. Б. Руссман, І. О. Клопов, Г. Козаченко, В. Шлемко, Б. Корецький. До переваг даної категорії методів оцінювання економічної безпеки підприємства слід віднести можливість застосування окремих індикаторів за кожною складовою економічної безпеки, що дозволяє виявляти найбільш вразливі складові підприємства, а також можливість оцінювання стану економічної безпеки підприємства в цілому, що представляє інтерес для кредиторів та інвесторів. Найбільшим недоліком даної категорії методів є складність правильного оцінювання критичних значень індикаторів, як окремих, так і загальних, що не завжди призводить до правильного розуміння ситуації на підприємстві. Крім того, більшість з них статично оцінює економічну безпеку підприємства в певний момент. Також методи, віднесені до цієї групи, недоцільно застосовувати для прогнозування.

Ресурсно-функціональний підхід у своїх наукових працях розглядали: С. Ф. Покропивний, Д. Ковальова, І. Плетнікова, С. Н. Ілляшенко та ін. Даний

підхід передбачає оцінювання економічної безпеки підприємства з позиції ефективності використання ресурсів. Як перевагу даної групи методів слід відзначити можливість комплексного вивчення економічної безпеки підприємства на основі його функціональних складових. Недоліком можна вважати складність, пов'язану з необхідністю поглибленого і детального вивчення процесів, що формують рівень економічної безпеки підприємства. Різновидом ресурсно-функціонального методу є метод передбачає розгляд діяльності підприємства у вигляді безперервного тривалого процесу відтворення. Перевагою такого методу є універсальність, що забезпечує можливість його застосування в рейтинговій оцінці за рівнем економічної безпеки на всіх рівнях управління.

Програмно-цільовий (комплексний) підхід знайшов відображення у працях З. С. Варналія, І. О. Клопова, С. Ф. Покропивного, Г. Клейнера, В. Тамбовцева, Р. Качалова та ін. Розрахунок економічної безпеки підприємства при використанні програмно-цільових методів проводиться шляхом інтегрування визначуваних його показників. Перевагою даного підходу є, як правило, високий ступінь достовірності результатів рівня економічної безпеки підприємства з позиції фінансової діяльності, недоліком є складність правильного вибору показників і методів їх інтегрування. Крім того, для проведення такого аналізу потрібно високий рівень кваліфікації персоналу і менеджерів.

Підхід до оцінювання економічної безпеки підприємства з позиції стану фінансової складової. Ця група методів заснована в основному на методах фінансового аналізу. Так, ряд авторів роблять акцент на рівні прибутковості підприємства, як основному показнику ефективності. При цьому дослідники орієнтуються на нормативні значення фінансово-економічних показників. Безсумнівним недоліком даної групи методів є обмеженість охоплення широкого кола можливих загроз економічній безпеці підприємства і зведення настільки глобального питання до оцінювання його фінансового стану.

Підхід на основі теорії економічних ризиків, як і попередня група, також є вкрай спрощеним підходом до оцінювання економічної безпеки підприємств. У науковій літературі даний підхід представлений моделями Е. Альтмана;

Р. Таффлера, Г. Тішоу, Ж. Конана, М. Голдера та ін. Застосування даних моделей дозволяє розрахувати та спрогнозувати ймовірність настання банкрутства, визначити вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Як перевагу даної групи слід відзначити простоту розрахунків і доступність даних для аналізу. Основним недоліком даних методів є той факт, що оцінювання економічної безпеки підприємств розглядається тільки з позиції поточної платоспроможності і при цьому абсолютно не враховується ні довгострокова платоспроможність, ні ефективність його діяльності. Зазначені моделі доцільно розглядати як допоміжні засоби діагностики та аналізу діяльності підприємств оскільки всі вони адаптовані в основному, під діяльність закордонних підприємств.

Підхід, заснований на системному аналізі. Системний підхід являє собою систему економічної безпеки підприємства як сукупність взаємопов'язаних елементів, що мають свої цілі, ресурси. Системний підхід передбачає проведення кількісного оцінювання взаємозв'язків між елементами системи і об'єктами зовнішнього середовища. До його недоліків слід віднести складність опису реальної специфікації системи, виявлення всіх її елементів і взаємозв'язків між ними. Суть застосування системного підходу в розрізі економічної безпеки підприємств складається з необхідності розгляду взаємодії функціональних її складових у вигляді динамічної системи.

Застосування методу експертних оцінок. Цей підхід для оцінювання економічної безпеки підприємства заснований на думках кваліфікованих експертів. Безсумнівною його перевагою є можливість прогнозування економічної безпеки для майбутніх періодів. До недоліків слід віднести складність підбору кваліфікованих експертів і визначення пріоритетних рішень.

Інші підходи. У цієї групи віднесено методи, що не увійшли в жодну з розглянутих вище груп, такі як теорія нечітких множин, нейронні мережі та ін. Всі вони переважно застосовні для прогнозування економічної безпеки в майбутньому. Здебільшого вони пов'язані зі складними розрахунками і вимагають великих обсягів статистичних даних.

Розглянуті підходи дають підстави стверджувати, що кожен з них має свої переваги і недоліки. Проте на практиці ефективним, з нашої точки зору, є застосування одразу декількох підходів, що дасть змогу отримати більш точні результати, порівняти їх та уникнути ряду недоліків і похибок.

Всі проаналізовані вище методичні підходи базуються на результатах статичного визначення рівня економічної безпеки лише в певний момент часу без динаміки їх розвитку. На практиці ж у зовнішньому і внутрішньому середовищах підприємства відбуваються постійні зміни – воно є мінливим, тому всі ці методи практично недоцільно і некоректно використовувати в методиках оцінювання економічної безпеки для подальшого прогнозування рівня економічної безпеки в майбутньому.

Викладене вище дозволяє зробити декілька висновків:

– для більш точного оцінювання рівня економічної безпеки з урахуванням галузевої специфіки необхідним є використання системи економічної безпеки в галузево-секторальному аспекті, що дасть змогу врахувати можливі ризики та негативний вплив факторів внутрішнього та зовнішнього середовищ;

– переважна більшість науковців сьогодні займається питаннями вивчення економічної безпеки підприємств, проте дослідження галузевої специфіки, зокрема діяльності підприємств будівельної галузі та врахування її при визначення оптимального рівня економічної безпеки, потребує підвищеної уваги;

– виникає потреба в розробленні методичного підходу до оцінювання рівня економічної безпеки, який би врахував: запас фінансової міцності підприємства; оптимальну структуру капіталу (залучені кошти для проведення будівельних робіт не мають перевищувати запас фінансової міцності); суму грошей за усіма укладеними контрактами, що не повинна перевищувати вартість власного капіталу. Доцільно також було б врахувати зміну показника продуктивності праці в галузі (за окремим видом діяльності); зміну рентабельності підприємства та індекс інфляції (цін на будівельні матеріали) тощо;

– доцільним також є визначення межі економічної безпеки підприємств будівельної за часткою фінансових ресурсів.

Таким чином, проведений аналіз наявних методичних підходів до оцінювання рівня економічної безпеки будівельних підприємств дає підстави наголосити на їх удосконаленні та перенесенні акценту на особливості галузевої специфіки зокрема, що в майбутньому дозволить прогнозувати та ефективно управляти як підприємством, так і галуззю в цілому; попередити настання кризових явищ та ефективно розподіляти фінансові ресурси.

Література:

1. Ільяшенко С. М. Складові економічної безпеки підприємства і підходи до їх оцінки // С.М. Ільяшенко // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 3.– С. 12-19.

2. Коробчинський О. Л. Організація та функціонування системи економічної безпеки підприємств будівельного холдингу : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. економ. наук : спец. 21.04.02. «Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності, економічні науки» / О. Л. Коробчинський. – Київ, 2010. – 33 с.

3. Кушнірук А. О. Альтернативний інструментарій оцінки стану системи економічної безпеки : будівельних підприємств: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. економ. наук : спец. 21.04.02 «Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності» / А. О. Кушнірук. – Черкаси, 2016. – 20 с. – 219.

4. Федосова О. В. Технологічний принцип визначення економічної безпеки будівельного підприємства / О. В. Федосова, О. О.Молодід // Економічний простір. – 2012. – № 64. – С. 273-280.

5. Чорна М. В. Класифікація загроз економічної безпеки підприємств галузі будівництва [Електронний ресурс]. / М. В. Чорна, І. В. Пірятінська: Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1477&p=1>. – Назва з екрану: Ефективна економіка.

СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Ердеві Ю.І.

*Аспірант факультету міжнародних економічних відносин
Ужгородський національний університет
м.Ужгород, Україна*

Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями (МФО) є основою стратегічного партнерства нашої держави, що має на меті створення позитивних імпульсів для економічного зростання, стабілізації національної фінансової та економічної систем та, як результат, постає інструментом активізації економічного розвитку держави. Залучення фінансових ресурсів міжнародних фінансових організацій складає частину державної програми економічних реформ, реалізація якої здійснюється на основі аналізу диверсифікації ключових напрямків та форм співробітництва в залежності від специфіки діяльності міжнародних інституцій та виходячи з структурування останніми фінансових продуктів. Міжнародні запозичення виступають підтримкою у вирішенні фінансових проблем, пожеввленні фінансової кон'юнктури країни, підвищенні інвестиційної привабливості та зростання економіки в цілому. З іншого боку, світовій економіці відомі непогодні випадки фінансового співробітництва країн з міжнародними інституціями, наслідком якого стали нагромаджені довгострокові боргові зобов'язання країни.

Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями здійснюється, виходячи з аналізу економічних та соціальних викликів, що стоять перед країною, та вирішення яких опирається на залучення ефективних форм фінансування. Головними міжнародними фінансово-кредитними донорами для України виступають Міжнародний валютний фонд, Європейський інвестиційний банк, група Світового банку та інші. Ефективність та доцільність використання міжнародної технічної допомоги є об'єктом перевірки та комплексного моніторингу з боку відповідальних органів виконавчої влади країни.

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» обсяг залучених державою кредитів до спеціального фонду Державного бюджету від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів складе 22,7 млрд.грн. [1]. В якості кредиторів виступають Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Кредитна установа для відбудови (KfW), Північна екологічна фінансова корпорація, Японське агентство міжнародного співробітництва, Ексімбанк Угорщини. Основний обсяг залучених коштів спрямований на реалізацію довгострокових проектів регіональних систем охорони здоров'я, реформування та розвитку енергетичного сектора, розвиток автомагістралей та реформу дорожнього сектору, розвитку міської інфраструктури, модернізацію системи соціальної підтримки населення, будівництво повітряних ліній та ін.

Державна політика спрямована на спрощення умов для залучення кредитів від міжнародних фінансових організацій у державному та приватному секторах. Зокрема, Національний банк України у 2017 році вжив дій з метою полегшення порядку одержання резидентами кредитів від міжнародних фінансових організацій для пошуків співпраці українського бізнесу з МФО і більш активного притоку боргового капіталу в Україну, зокрема, шляхом звільнення кредитних договорів в іноземній валюті з МФО від реєстрації в Національному банку та надання резидентам можливості залучати кредити від МФО за договорами, що містять особливі умови. В даному випадку в основу співробітництва закладено підтримку, сприяння розвитку та покращення стану малого та середнього бізнесу як рушій соціально-економічного розвитку країни.

Економічні та соціальні інтереси України в контексті співпраці з міжнародними фінансовими організаціями вимагають узгодженої роботи державного сектору в частині колаборації органів державної влади з представниками приватного сектору. Підвищення результативності стане можливим у разі розробки економічно обґрунтованої стратегії, імплементації

плану залучення міжнародної фінансової допомоги, а також їх чіткої поетапної реалізації включно з послідовним контролем ефективності їх виконання.

Література:

1. Про Державний бюджет України на 2020 рік : закон України від 14.11.2019 року № 294-IX [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20>
2. Концепція партнерства Світового банку з Україною на 2017 – 2021 роки. — 20.06.2017 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.worldbank.org>
3. Офіційний сайт Національного банку України. — Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
4. International Monetary Fund. Режим доступу: <https://www.imf.org/en/About>

УДК 33.332

Економічні науки

RISKS IN INVESTMENT ACTIVITIES

Zimina K.O.

*student of the Faculty of Economics
Oles Honchar Dnipro National University
Dnipro, Ukraine*

Investment decisions are made based on the forecast of future results. The investor is interested in the level of profitability, but also the guarantee of the planned profitability, the confidence that the unaccounted, capital negative events will not occur during the project implementation. This side of investing reflects the concept of risk. According to V. Glibchuk [1, p. 172-181] a strategy for minimizing the investment risks of enterprises should be developed based on the volume of potential risks and taking into account the legal requirements.

I believe that the strategy of neutralization of investment risks should be based on the use of a set of methods and techniques to reduce the possible financial losses (Fig. 1):

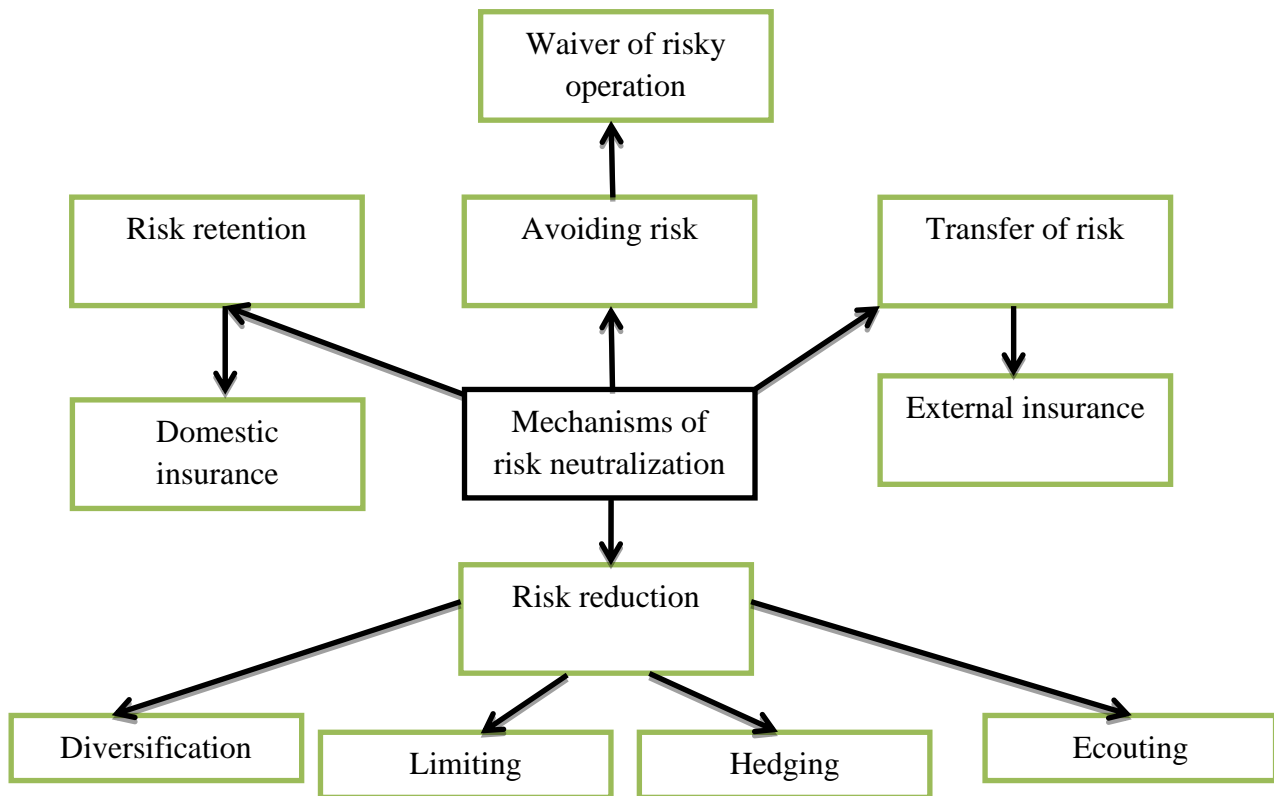

Fig. 1 Mechanisms for neutralizing investment risk [2]

I propose to build such a strategy into two stages:

Stage 1. Ensuring compliance with the law:

- taking measures to limit the amount of possible damage in the event of an accident;
- reducing risk to required limits;
- formation of reserves in case of an unfavorable situation;
- liability insurance within the limits required by law.

Stage 2. Implementation of additional risk management measures based on the scope of risks and opportunities of the enterprise:

- creation of a full-scale risk fund;
- personal insurance for company personnel;
- business property insurance, financial and commercial risks [3].

The choice of these methods and techniques depends to a large extent on the specifics of the investment activity of the entity, the strategy for achieving the priority objectives and the particular situation.

Risk avoidance is the development of internal measures that completely exclude a specific type of investment risk. Such measures include, first and foremost,

the refusal of an excessively high-risk financial transaction. But at the same time, the company will lose the planned income and profit from the operation, that is, there is a risk of lost profits. Therefore, the use of such a method of protection should be very carefully, taking into account the following conditions:

1. The rejection of one risk causes another higher level of risk;
2. Financial losses from risk outweigh their potential for compensation at their own expense;
3. There is no information base for deciding on innovative, venture-type operations [4].

Deposit and interest rate risks can be avoided by refraining from storing funds in deposit accounts and investing them in short-term securities (but not only the risk of lost profit but also the inflation risk) [5, p. 3]

An enterprise risk minimization strategy should be developed based on the volume of potential risks and taking into account legal requirements. We propose to develop such a strategy into two stages: 1st - ensuring compliance with the law, 2nd - implementing additional risk management measures, based on the scope of risks and opportunities of the enterprise. Each of these steps is further subdivided into sub-stages of implementation of each of which together will enable to develop a comprehensive effective strategy for minimizing investment risks.

References:

1. Glibchuk V.M. Modeling and optimization of investment risks in enterprises under uncertainty / VM Glibchuk // Institute of Management and Economics "Halych Academy". - 2010. - № 1. - P. 263-269.
2. Strategy for risk mitigation in investment activity: [Electronic resource] / Shmigelskaya Z.K. - Access mode : <https://ela.kpi.ua/bit-stream/123456789/3103/1/62.pdf>
3. Sazonets IL Investing: textbook. / I. L. Sazonets, VA Fedorov. - K.: Center for Educational Literature, 2011. - 312 p.
4. Sots B. B. Organizational Support for Investment Risk - Bank Management / B. B. Sots, A. Timkiv // Finance of Ukraine. - 2008. - № 12. - P. 97-116.

5. Betford G. Effective risk management is a survival tool for banks / G. Betford // *Ukraine Business Review*. - 2011. - № 44. - P.3.

УДК 339.372.7

Економічні науки

ПОБУДОВА СИЛЬНОГО ONLINE БРЕНДУ

Мельник А.О.

д.е.н., проф.

кафедри бізнес-економіки та туризму

Зінорук Л.В.

аспірант

Київський національний університет

технологій та дизайну

В умовах сучасної ринкової економіки умови диктує споживач, а не ринок. Згідно з теорією брендингу, споживачі акцентують увагу не лише на фізичних характеристиках бренду, але й на емоціях, пов'язаних з ним. Для того щоб підсилити емоційну складову бренду, розробляється особистість бренду, під якою розуміється уявлення про нього споживачів, виражене у формі характеристик, якими володів би бренд, будь він людиною. Беручи це за увагу, слід ретельно підбирати канали комунікації. Світові торги перейшли на online-платформи та маркетплейси. Розвиток брендів в глобальній мережі засноване на формуванні позитивного досвіду їх взаємодії зі споживачами, яке реалізується різними напрямками і методами. Але використовувати їх треба виважено. Можливість робити покупки без черги в супермаркеті, тому що тебе усі впізнають?. Відповідний бренд дуже ефективно сприяє досягненню будь-якої цілі – якщо його фундамент міцно закладений, тобто прописаний чіткий алгоритм і його виконання. Основою якісної і цілісної побудови online-бренду є кластеризація, тобто коли загальна аудиторія поділятиметься на різні кластери. І кожен кластер отримує те, що хоче. Дуже важко врахувати інтереси кожної категорії аудиторії, якщо меседж направлений одразу до всіх.[1]

Переважає більшість компаній, використовує модель розвитку бренду 7С. Дана

модель є модифікованим видом маркетингового комплексу 5К.[2] Структура виглядає наступним чином:

- зручність (*convenience*) передбачає створення максимально зручною для користувача системи роботи з сайтом компанії, включаючи можливість здійснювати операції в будь-який час доби і легкий пошук інформації.
- зміст (*content*), відображає достовірність та повноту інформації, що відповідає інтересам споживачів.
- персоналізація (*customisation*), Персоналізована організація сайту розвиває індивідуалізований підхід і примножує досвід взаємодії брендів зі споживачами в Глобальній мережі.
- співтовариство (*community*), передбачає побудову діалогу з користувачами в Глобальній мережі методами розсилки, організацією чатів і форумів, проведення онлайн-опитувань[3]
- взаємодія (*connectivity*), передбачає взаємодію сайтів між собою і підключення споживачів.
- турбота про покупця (*custom care*), передбачає надання всілякої допомоги споживачам в режимі онлайн на всіх стадіях контактування з брендом.
- комунікації (*communication*) новинні розсилки, що інформують про нові товари, знижки, оновлення інформації на сайтах, а також чати для надання допомоги онлайн, голосування, спеціальні пропозиції, вікторини.

Основним завданням брендингу є створення довгострокової споживчої лояльності до певної фірми або ТМ серед існуючих на ринку.

Особливість online брендів полягає у стрімкій динаміці розвитку, активність, надання інформації швидше ніж традиційними засобами комунікації. Особливо варто відзначити налагодження відносин з покупцями. Мережа буде наповнювати життя людей і ставати їх частиною. Бренди ж, які хочуть також стати частиною життя своїх споживачів, повинні будуть вийти онлайн для встановлення зв'язку з цільовою аудиторією. Компанії будуть шукати нові способи використання Інтернет-ресурсів для взаємодії зі споживачами. В іншому випадку, вони стануть брендами вчорашнього дня.

Важливою особливістю Інтернет брендингу є те, що в глобальній мережі повинні бути представлені бренди, яких ще немає в offline, інакше Інтернет компанії не вдасться створити свій впізнаваний бренд. Інтернет компанії можуть захоплювати ринок і в offline, але тільки після того, як був створений бренд в глобальній Мережі. І в такому випадку представництво Інтернет компанії в реальному житті у вигляді каталогів і невеликих магазинів буде грати лише на користь, рекламуючи тим самим бренд і залучаючи відвідувачів в Інтернет представництво.

Література:

1. К. Маєвська Як вибудувати персональний бренд і не стати при цьому «мильною бульбашкою»: колонка PR-фахівця Ореста Вачкова Журнал The Point, 2018 [Online]<https://thepoint.rabota.ua/yak-vybuduvaty-personalnyy-brend-i-ne-staty-pry-tsomu-mylnoyu-bulbashkoyu-kolonka-pr-fahivtsya-oresta-vachkova/>
2. Creating a high-impact digital customer experience: an AT Kearney white paper. Chicago, IL: AT Kearney, 2000. P. 55.
3. Upshaw L. Building a brand.com // Design Management Institute Journal. 2001. Vol. 12.№ 1

УДК 330.1

Економічні науки

ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ – ЗАПОРУКА ПОЛІПШЕННЯ ЖИТТЯ

Іваніченко О.Ф.

к.е.н., викладач вищої категорії

Мальцева В.С.

викладач першої категорії

*Харківський коледж Державного
університету телекомунікацій
м.Харків, Україна*

За даними загальнонаціонального дослідження USAID, Україна разом із Польщею перебуває на останньому, 30-му місці в рейтингу фінансової

грамотності населення. Багато українців не тільки не роблять заощаджень, а й щомісяця намагаються впоратись із боргами. Як свідчить дослідження, проведене програмою USAID, більшість українців переоцінюють рівень своєї фінансової грамотності. Тільки 16% опитаних вільно розбираються в таких поняттях як: простий і складний процент, реальний процент по кредиту. [1]

На жаль, в Україні особисті фінанси ще не стали обов'язковим предметом для вивчення в школі, ліцеї чи коледжі. Відсутність елементарних знань про те, як управляти своїми грошима вже в дорослому віці призводить до плачевних результатів. Робота за мізерну заробітну плату без альтернативних джерел доходу, даремні покупки, кредитна кабала – все це наслідки фінансової неосвіченості.

Що ж таке фінансова грамотність? Так, вчені по різному трактують поняття «фінансова грамотність». Г.Ю. Кучерова розглядає фінансову грамотність, як повне вміння застосовувати фінансові знання та використовувати здобуті фінансові навички, щоб отримувати максимальну користь від управління власними фінансами та застосування фінансових послуг. [2] Міжнародний консультант з фінансової грамотності Шон Мунді трактує фінансову грамотність як знання, розуміння, навички та впевненість, які дозволяють особі приймати правильні фінансові рішення та діяти відповідно до конкретних обставин. Метою розвитку фінансової грамотності він визначає вплив на поведінку людей, а не просто надання їм знань, розуміння та навичок. [3] О.Ковтун зазначає, що фінансова грамотність – це здатність громадян ефективно управляти особистими фінансами; здійснювати короткострокове і довгострокове фінансове планування та облік витрат і доходів домогосподарства; оптимізувати співвідношення між заощадженнями й споживанням; розбиратися в особливостях різних фінансових продуктів і послуг, мати актуальну інформацію про стан фінансового ринку; приймати обґрунтовані рішення щодо фінансових продуктів і послуг, а також усвідомлено нести відповідальність за такі рішення; компетентно планувати й здійснювати пенсійні нагромадження. [4]

Отже, фінансова грамотність – це багаж знань і навичок, які формують правильне ставлення до особистих грошей і дозволяють середньостатистичній

людині приймати вигідні для себе рішення. Поняття застосовується як по відношенню до окремого індивіда, так і для оцінки рівня розвитку суспільства. На міжнародному рівні вивченням фінансової грамотності займаються Всесвітній банк і Організація Економічного Співробітництва та Розвитку. В Україні це питання вивчають НБУ, Міністерство фінансів, а також громадські організації та ЗМІ.

Питанню фінансової грамотності сьогодні повинно приділятися багато уваги, так як чим вищий рівень обізнаності населення у фінансових питаннях, тим вищий рівень розвитку економіки і добробуту суспільства в цілому.

Фінансова грамотність дуже допомагає в досягненні особистих цілей, забезпечує почуття стабільності, та й просто допомагає побудувати той міцний фундамент, на якому можна планувати подальше життя.

Незважаючи на розвиток інформаційних технологій і зусилля громадських інститутів, рівень фінансової обізнаності українців залишається незадовільним. І це дуже прикро, тому що саме фінансова грамотність кожного громадянина – ключ до поліпшення життя і процвітання країни.

Література:

1. Фінансова грамотність: як перестати жити «від зарплати до зарплати» [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://studway.com.ua/fin-gramotnist/>.

2 Кучерова Г. Ю. Шляхи розвитку фінансової культури населення / Г.Ю. Кучерова // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Сер.: Економіка і менеджмент.- 2013.- «№ 2. - 125-131. - http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgibirbis_64.exe

3 Мунді. Ш. Рекомендації щодо розробки національних стратегій з фінансової грамотності. Міжнародний досвід: стратегії і програми фінансової грамотності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://vaks.org.ua/images/news_inform/UA_CPFL_Shaun_Mundy_FinLiteracy.

4 Ковтун О. А. Проблеми періодизації трансформації фінансової поведінки домогосподарств на ринку фінансових послуг України // Проблеми економіки. – 2013. - № 3. – С. 274–281.

